

Ялофхэм защигъэгъозагъ

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрæу Къумпыл Мурат джырæблагъæ Джæджæ ыккы Кошхъæблæ районхэм ащылагъ, хъызмэтшлæпæхэм бжыгъæсæ лæжыгъæм илухыжынын зæра-щыкlorэм зыщигъэгъозагъ. Апæрæпшæ Джæджæ районым ит хъызмэтшлæпæхæр пæцæм зæригъæлæгъуæгъæх. Дондуковскæ элеваторым илофышлæхæр мыгъæ зæклæми апæу лæжыгъæм илухыжынын фежыгъæхæм ащыщых. Мы хъызмэтшлæпæм зы гектарым тельытагъæу центнер 60-м ехъу гурытымкæ къырахы, техникæр иккы фæдизæу ял, мæфæ ошлухæр къызæлпыкloхæмæ ялофхæр къыгъæпсынкloщтых, зæклæмккы коц гектар мини 2-м

ехъу йуахыжынынæу щыт. Джæджæ районым специалистхæм къызæралорæмкæ, зæклæмккы коц гектар мин 25-рæ районым ит. Мы чыплæм комбайныкloæу «Джон-Дир» зыфалорæм амалæу илæхæр Премьер-министрæм ыуплæгъуæгъ ыккы ащ изытет ыгъæрæзагъ. — Непæрæ мафæм ехъулæу хъызмэтшлæпæхæм илофыгъо шъхæлæу апашъхæ итыр охътæ клæклым къыклоцлæ лæжыгъæр нахъ псынкloæу зæрæлуахыжы-щтым пылхынхæр ары. Ащ елпытыгъæшт лæжыгъæу йуахыжырæм идæгъуæгъ ыккы члæнагъæу афæхъуштыр, — къылуагъ Къумпыл Мурат. Жъоныгъокæ мæзæм псынкloæу

унæу шылагъæм нахъ инæу иягъæ зæригъæкыгъæ къоджæ псæуплæу Блащæпсынæ Премьер-министрæр клуагъæ. Псынхъоу Щæхъураджæ тель лъæмыджæу псынкloæуным зæхигъæтæкъуагъæр зæригъæлæгъуæгъ. Мы илофым фæгъæзæгъæ ведомствæм къызæрæщæлуагъæмкæ, лъæмыджыкloæм ишлын Ростов специалистхæр дæлæжæщтых. Ащ изæтегъæпсынхъажынын псæуплæм щыпсæухæрæри къыхæлæжъæнхæм фæхъазырых. Муниципальнæ образованием ипæщæ ыккы мы илофым епхыгъæ республикæ къулыкxухæм къуладжæхæр агъæкxæбзæнхæу, нæпкъæхæр агъæпытæнхæу Къумпыл Мурат унашъо афишлыгъ.

Ящыкloгъæ пстæури арагъæгъоты

Украинæм зæо зæпæуцужъæу къитæджагъæм ыпкъ къыкыкloæ зышъхæ зæзыхыжъæжыгъæу Ростов хæкум къызæпырыкloжыгъæм ипчæагъæ мин 19-м ехъуæгъ. Ахæм мы хæкум имызакъоу, Къыблæ шъолпырым инæмыкlo субъектхæри етлупщыгъæу аделæх. Украинæм къыкloжыгъæхæм псæуплæу язытыгъæхæм Адыгеири ащыщ. Нахъыпæккы къызæрæтлуагъæу, мæкъуогъум и 22-м апæрæ купыр республикæм къащæгъ. Нæбгыри 147-рæ хъоу ахæр лæзæплæ-гъæпсæфыплæу «Анастасия» зыфилорæм члагъæтисхъагъæх.

Украинæм къыкloæ цыфхæм ялофыгъоухæм АР-м иминистрæхæм я Кабинет изæхæсыгъо игъæкloтыгъæу щытегушылагъæх. АР-м и Лышъхыи Премьер-министрæми ащ фæгъæхыгъæ унæшъо гъæнæфагъæхæр къашыгъæх, апæрæ мафæм къыщыу-лагъæуи цыфæу къæкloагъæхæм ялофхæм лъæшæу аналæ тет. Ахæм зæклæ министрæствæхæми, къулыкxæу ыккы ведомствæ зæфæшъхæфхæми чæчи мафилоф адашлæ. Псæукloæ амал дæгъуæхæр республикæм аритыгъæх, социальнæ лæпылæгъоу е нæмыкloæу ящыкloагъæр зæклæ арагъæгъоты.

АР-м тыкъæзыуцухæрæ дунаим икъæухъуæмæнкæ, чылопсым икъæкloаплæхæмкæ ыккы ошлæдæмышлæ илофхæмкæ и Гъæлорышлæплæу бæжæнцæхæм ялоф фæгъæ-

загъæм ипæщæ игуадæуæ Мæнæпæ Рæщыдæ тызæрæщигъæгъæзагъæмкæ, мæкъуогъум и 26-м ятлонæрæ купыр къащæгъ. Нæбгырæ 96-рæ хъоу ахæр Тæхъутæмыкъое районым ит зыгъæпсæфыплæ-лæзæплæу «Шапсыгъ» зыфилорæм члагъæтисхъагъæх. Джæщ фæдæу мæкъуогъум и 30-м, пчы-хæ клæсæ хъуæгъæу, нæбгыри 117-рæ джыри къащæгъ. Ахæр «Анастасием», «Шапсыгъæм», нæмыкlo пунктхæу агъæхъазырыгъæхæм ачлагъæтисхъагъæх. Республикæм щыпсæухæрæми бæжæнцæхæм псæуплæу аратымæ зышлоигъоухæр къызæрахæкlo-гъæхæр, зæрæрагъæблæгъагъæхæр тызидæгушылагъæм къыхигъæ-щыгъ. Къызæрылуагъæмкæ, апæрæ купитлоу къæкloагъæм япчæагъæ зæхъокloныгъæхæр фæхъуæгъ. Унагъоухæм имыкъоу къæкloжы-

гъæхæр ахæтыгъæх, ахæм ащыщ-хæм ащыкloæщтыгъæхæр къахæ-хъажыгъæх, Краснодар краим кloжыгъæхæри къахæкloжыгъæх. Пстæумккы непæу Украинæм къызæпырыкloжыгъæу нæбгырæ 343-рæ Адыгеим щæпсæу.

Украинæм заор плæлæу гъæнæфагъæкloæу щæгъæуцунæу ащ и Президент зæзæгыныгъæм зыклатхæм, а уахътæу нахъ зыщырæхъатыгъæм къыклоцлæ къæралыгъо гъунапкъæм цыфæу къызæпырыкloæрæ нахъ макloæ хъуæгагъæ. Къызæпырыкlo-гъæхæхæу Ростов хæкум щæгъæ-псынæгъæ лагерым щыпсæухæрæми агъæзæжынынæу гугъæплæу ялæти, ащ икloынхæшъ, нæмыкlo субъект клонхæу фæагъæхæп. Ащ фæшлæу мафæхæм Адыгеимми зыпары къащæгъæп. Гухæкloми, Украинæм ипæщæ мамыр зæзæгыныгъæм иплæлæу лъыгъæкloтæнæу къызæрæмызæгыгъæм, заом зæрæпадæзæжыгъæм зæклæри щыгъуаз. Цыфхæм агухæр клодыгъæхæу етлупщыгъæу Урысыем къæкloжыгъæх. Рæщыдæ тызидæгушылæгъæ уахътæм Ростов хæкум къырашылкloи къыфытеуагъæх, автобусхæр джыри цыфхæм алъагъæкloнхæу къыкloæ-лæлух. Мы пчыхæ дæдæм транспортхæри цыфхæри Ростов хæкум республикæм ытлупщыгъæх. Къащæхæрæ зычлагъæ-тисхъащхæр хъазыр.

ХЪУТ Нæфсæт.

ФЕДЕРАЛЬНÆ ХÆБЗÆГЪÆУЦУГЪÆХÆР

Зыныбжъ хæкloтагъæхæр къеухъумæх

«Российскæ гъæзетым» къыхиутыгъæу къæбарым къызæрило-рæмкæ, депутатæу Олег Михеевыр кloæщæкlo зыфæхъуæгъæу законопроектæу Къæралыгъо Думæм рихъыллагъæм зыныбжъ хæкloтæгъæу илофышлæхæр къеухъумæх. Предприятиехæм, организациехæм, нæмыкlo илофшлæпæхæм алутхæр нахъ макloæ шлыгъæнхæм зыфæжъæхæкloæ, пстæуми апæу агъæнафæхæрæр аныбжыкloæ пенсием клоным еклоплагъæхæр ары. йуагъæкloынхæу аломæ, агъæ-щынæхæзæ, тельхæаплæу зымылæ пшъæрылхæр ахæм афагъæуцухæу фежъæх. Хæбзæгъæуцугъæм ипроект зæригъæнафæрæмкæ, пенсием клоным фæшлæу илъæситлу нахъыбæ къызыфæмынагъæхæр йуагъæкloынхæу фитхæп.

Урысыем илофшæнымкæ и Министерствæ изæфæхысыжъ-хæм къызæрагъæлæагъæрæмкæ, цыфхæм илофшæн къафæгъотыгъæ-ным пылæу къулыкxухæм яучет-хæм илофшæн лыхъухæу ахæт-хæм япроцент 86-рæ фæдизыр зыныбжъкloæ пенсием екло-лагъæхæм ащыщых. Арышъ, ныбжыкloæхæм афæдæу ахæри къæухъумæгъæнхæу ыккы илофшæ-ныр лыхъæкloтæгъæным иамал ягъæгъотыгъæн фаеу депутатым елпытæ. Къызæрæтшлошырæмкæ, зигугъу къæтшлыгъæу къыныгъом бæшлагъæу хæбзæм ыналæ тыридзæн фаеу зыщытыгъæр. Арышъ, джы хæукъоныгъæхæр агъæтæрæзыжы-гъæхæу къызышлодгъæшлын тлæ-кloщт.

СЭХЪУТÆ Нурбий.

КОММУНАЛЬНÆ ФÆИО-ФАШÆХÆР

Проценти плæ фæдиз къахæхъошт

Урысыем тыдæкloи зæрæщыгъæпсыгъæм фæдæу, 2014-рæ илъæсым ибæдзæогъу и 1-м къыщыулагъæу ежъы-ежырæу уцугъæу хъуæгъæу монополистхæмрæ унæ-коммунальнæ хъызмæтым ипрæдприятиехæмрæ ятарифхæм къахæхъошт. Уасæхæмрæ тарифхæмрæ гъæнæфæгъæнхæмкæ республикæ Гъæлорышлæплæм пæшлорыгъæшъæу зæригъæнæфагъæмкæ, бæдзæогъум и 1-м къыщыулагъæу уасæхæмрæ тарифхæмрæ Адыгеим къащыхæхъоштыр проценти 3,9-м нæсы.

«Урысые Федерацием инор-матив тхылхæм зæрагъæнафæ-рæмкæ, коммунальнæ фæло-фа-шæхæм ауасæхæу цыфхæм аты-хæрæм 2014-рæ илъæсым гуры-тымкæ Адыгæ Республикæм зæхъокloныгъæу щæфæхъуштыр проценти 4,1-рæ. Гурыт рес-публикæ пчæагъæхæм зæхъокlo-ныгъæу муниципальнæ образо-ваниехæм ащæфæхъуштыр про-центи 2,1-м шлокloщтæп», — хигъæуæнæфыкloыгъ зыцлæу къетлогъæу Гъæлорышлæплæм ипæщæу Хъæ-пæ Азæмат.

ООО-у «Газпром межреги-онгаз Мыекъуагъæ» зыфилорæм республикæм щыпсæухæрæм газ кубометрæ 1000-рæ сомæ 4882, 24-кloæу къафитлупщыгъæмæ, джы сомæ 5083,53-м нæсыщт,

къалæхæм ащыпсæухæрæм элек-троэнергиеу къафатлупщырæм изы киловатт-сыхъат сомæ 3-рæ чæпыч 62-рæ ыосагъæмæ, сомæ 3-рæ чæпыч 76-м нæсыщт, къуа-джæхæм ащыпсæухæрæм кило-ватт-сыхъатым пæе сомæ 2-рæ чæпыч 53-рæ атыщтыгъæмæ, сомæ 2-рæ чæпыч 63-рæ атыщт. ОАО-у «Мыеклопæводоканалым» зашъ-хæрæ псæу къæлæдæсхæм къафи-тлупщырæм изы кубометрæуа-сæ сомæ 12-рæ чæпыч 45-м икloнышъ, сомæ 13-рæ чæпыч 6-м нæсыщт. ОАО-у «Славян-ка» зыфилорæм итарифхæр зæ-хъокloхæрæп, сомæ 37,9-у къæ-нæжыгъæх. Районхæм псы кубо-метрæм ыуасæу сомæ 11-м къы-щыулагъæу 20-м ащынæсыщт. (Тикорр.).

ИОНЫГЪУ-2014

Коцым илухыжынын фежыгъæх

Мы илъæсым коц гектар 79192-рæ Адыгеим шылуахы-жынынæу чыгулæжъхæм къапы-щылæ. Ащ изæшлохын апæу фе-жыгъæхæм ащыщых Джæджæ, Красногвардейскæ, Теуцожъ ыккы Шæуджæн районхæр. Апæрæ гек-тархæм къызæрагъæлæагъæрæмкæ, коц гектар пæпчæу лæжыгъæу центнер 43-рæ къырахыжы.

Мы уахътæм Шæуджæн рай-оныр апæу ит, гектар тельы-тæу центнер 47,5-рæ къыща-ложы. Джæджæ районым — центнер 45-м, Красногвардей-скæ — 43,5-м, Теуцожъым — центнер 34-м анæсæу зы гектарым къырагъæты.

Республикæм коц гектар мини 5 фæдиз шылуахыжыгъæх,

лæжыгъæу тонн мин 19-м ехъу хæмæхæм атыратæкъуагъ. Хъæм илухыжынын къызæраухæу Кош-хæблæ, Мыеклопæ районхæр, къалæу Мыекъуагъæ, нæмыкloхæри коцым илухыжынын фежъæщтых. Плчæагъæхæм къызæрагъæ-

лæагъæрæмкæ, икloыгъæу илъæсым джырæ фæдæу иуахътæ коцæу къаложыгъæагъæрæ нахъ мæкloагъ, гектар пæпчæу къытыщтыгъæрæ центнер 38,3-рæ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Мæкъæгъæлу

Урысые илофтхæабзæу «Урысыем иаллей» зыфилорæр Адыгæ Республикæми, Урысыем инæмыкlo шъолпыр 84-ми ащызæрахъæу аублагъ.

Адыгæ Республикæм мæзæхæмкæ и Гъæлорышлæплæу илофышлæу куп цыфхæм амакъæу зыфатын алъæкloщт чыгыи 5-рæ къы-хихыгъ. Ахæр къушъхæхæм къащыкloæрæу чыгаер, кав-каз псæир, кавказ бзыфыр, мылæрысæу чыгыр ыккы къужъ чыгыр арых.

Илофтхæабзæм къызæрæдилъытæрæмкæ, Адыгæ Респу-бликæм щыпсæухæрæм мæзитлум къыклоцлæу (бæдзæогъум и 1-м къыщæгъæжыгъæу шышъхæлæу и 31-м нæс) офици-альнæ сайтæу www.rusprigoda.ru зыфилорæм республикæм нахъ къæкloнæу алъытæрæу чыгым ыцлæу къыщыралон алъæкloщт.

Голосованием ыуж Урысыем ишъолпырхæм чыгъæу къы-хыхырæр Къырым ащæшт. Аллеир къалæу Севастополь ипаркыкloæу щæгъæпсыщт.

Адыгэ Республикэм и ветеранхэм я Совет ипрезидиум чыплэ отделенихэм я Советхэм, комитетхэм япащэхэм, республикэ организацием и ветеран пстэуми афаклоу кышыгыгъ Джэпсальэр

Лытэныгъэ зыфэтшырэ

тилофшлэгъухэр, ныбджэгъу лыплэгъухэр!

Тихэгъэгу инэмык! шолгырхэм зрашчы-
тым фэдэу, Украинэм ичыплэгъу заор зыш-
клогъэрэм зышхъэ кырызыжыжыхэрэр Адыгэ
Республикэм джыри къащэх. Бэшагъэу ныб-
джэгъуныгъэ зыдытилэхэм тхымыклогъошхо
кызырафыкыоклыгъэм тызэригъэгумэкырэм щэч
хэлъап. Шыушлэ лэпылэгъу ятыгъэныклогъэ рас-
четнэ счетхэмрэ ахэр зышауагъоирэ пунктхэмрэ
яхыплэгъэ къэбархэр къэбар жугъэм иамап
пстэуми къащыхаутыгъэх.

Тинахыжхэр Украинэм щыц ткъошхэм
ящылэныгъэ кырыклогъэм лъэшэу егъэгумэкых.
Адыгэ Республикэм и ветеранхэм я Совет ип-
резидиум ветеран организациехэм ахэтхэу, ахэм
япащэхэу, Адыгэ Республикэм заомклогъэ, лф-

шлэнымклогъэ, Улэшыгъэ Клуачлэхэмклогъэ ыклогъэ хэбзэ-
ухъумэклогъэ органхэмклогъэ и ветеранхэу шыушлэ
лэпылэгъу (гъомылапхъэхэр, шыгынынхэр, лэзэгъу
уцхэр, клэлэцлыклогъэ джэгъуалэхэр ыклогъэ нэмыклогъэ),
ахъщэ къэзытын зылэклогъэштхэм, зиунэ члэзы-
гъэтысхъанэу амал зилэхэм къяджэ мыщ фэдэ
лофтхъабзэм кыхэлэжхъэнхэу. Ветеран орга-
низацием ипащэхэм яцыхъэ тель тинахыжхэ-
хэр чыплэ кын ифагъэхэм дахэу зэрапэгъо-
клогъэштхэм, ягуклогъэу зэралылысхъыштхэм.

лофэу ашлэрэмклогъэ тхымафэ къэс ветеран-
хэм я Совет макъэ кырагъэлужыныу тьялэу.

**Адыгэ Республикэм заомклогъэ,
лофшлэнымклогъэ, Улэшыгъэ Клуачлэхэмклогъэ
ыклогъэ хэбзэухъумэклогъэ органхэмклогъэ
иветеранхэм (пенсионерхэм) я республикэ
къутамэ и президиум**

Шыушлэ лэпылэгъу арагъэгъоты

Адыгэ Республикэм лфшлэнымклогъэ ыклогъэ цыфхэр социальнэу
ухъумэгъэнхэмклогъэ и Министерствэ кызыретыгъэмклогъэ, республикэм
ипредприятиябэмэ, унэе предпринимательхэм ыклогъэ цыфхэм ягупык!
лэпылэгъу зышхъэ кызыжыжыжыгъэхэм алыгъэлэсы. Урысые
общественнэ организациеу «Урысые Къащ Плыжыым» и Адыгэ
республикэ къутами чыплэ зэжэу ифагъэхэм апае мылкъу ыугъоу
ригъэжыагъ.

Мэкьюогъум и 30-м ехъулэу шыушлэ лэпылэгъоу гъомылэпхъэ тонни 5-м
ехъу, шыгын зэфэшхъафхэр, канцеляр товархэр, джэгъуалэхэр ыклогъэ
нэмыклогъэ кырагъэоллэгъагъ.

Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ я
Епархия ичылыс пстэуми Ук-
раинэм зышхъэ кызыжыжы-
хэ, Адыгеим къэкощыжыгъэ-
хэм зэраделэштхэ мылкъур
ащауагъо. Чыристан диныр зы-
лэжыжыхэрэм шыгынхэр, ана-
хъэу цыфхэм ящылэгъэ пкы-
гъохэр къахых, Украинэм шыш-
хэр зиунэ изыгъэтысхъэ зышл-
огъохэр къахэклогъэ, бэхэр мыл-
куклогъэ лэпылэгъу къафэхъух.

Епархия ипресс-къулыкъу
кызыретыгъэмклогъэ, шылэныгъэм
чыплэ кын ригъэуцагъэхэм
лэпылэгъу афэхъурэ Гупчэм непэ

ехъулэу сомэ минишъэм ехъу
кылэклогъэагъ.

Гупык лэпылэгъухэр зэклогъэ
епархия и гъэлорышлэплэ кы-
рахыплэ, нэужым ахэр зыш-
хъэ кызыжыжыжыгъэхэм
атырауагъэ. Мылкъоу аугъо-
ирэмклогъэ лэзэгъу уцхэр, гъо-
мылапхъэхэр ыклогъэ анахъэу
ящылэгъэ пкыгъохэр къащэ-
фыштхэм.

Зышхъэ кызыжыжыжыгъэ
нэбгырабэмэ мылкъуклогъэ зэра-
делэштхэм нэмыклогъэ, агу къа-
лэтынми пылгыштхэм. Еписко-
пэу Тихон клэщаклогъэ зэрэфэхъу-

гъэм тетэу гъэпсэфыплэу «Ана-
стасия» зыфилорэм мобильнэ
чылыс кызышлэгъахыгъ. Тхы-
умафэм ыклогъэ мэфэклогъэ мафэ-
хэм ащ тхъэ щелэгъуштхэм.

Епископэу Тихон зышхъэ
кызыжыжыжыгъэхэм алукагъ
ыклогъэ адэгъушлэгъэ. Украинэм
икыблэ-къоклогъэ кыклогъэжы-
гъэхэм тхымылапхъоу апэклогъэ-
клогъэ ащ кыфалотагъ.

Епархия и гъэлорышлэплэ
кызыретыгъэмклогъэ, «линия пльы-
рым» и телефонхэм: **8 (8662)
55-57-82-м, 8-960-437-93-37-м,
8-918-423-13-41-м** лф ашлэ.

Дунэе правэм ишапхъэхэм адиштэу

Урысыем и Следственнэ Комитет Адыгэ Республикэмклогъэ и
Следственнэ гъэлорышлэплэ иследователхэр Украинэм щыклогъэ заом,
зыфимытхэ шыклогъэхэр агъэфедзэ зызыражхэр бзэджэшлагъэхэм
язэхэфын тегъэпсыхъэгъэ лфотхъабзэхэм ахэлажхэм. Республикэм
къэкощыжыгъэ нэбгырэ 92-мэ яфитыныгъэхэр лъэшэу аукъуагъэу
алытагъ. Ахэм цыфым ифитыныгъэхэмклогъэ Европейскэ судымрэ Дунэе
уголовнэ судымрэ зафагъэзагъ.

Следователхэр Украинэм
зышхъэ кызыжыжын фаеу
хъугъэхэм мафэ къэс алоклогъэ,
бзэджэшлагъэ къадызыражыгъэ-
мэ зэрагъашлэ.

— Цыфхэр дунэе правэм
ишапхъэхэм нэлуасэ афашылэ,
цыфым ифитыныгъэхэмклогъэ Ев-
ропейскэ судымрэ Дунэе уго-
ловнэ судымрэ зызырафагъэ-
зэн алыклогъэшт шыклогъэр къафа-
луатэ, — кышалауагъ Урысы-

ем и Следственнэ Комитет
Адыгэ Республикэмклогъэ и След-
ственнэ гъэлорышлэплэ ипресс-
къулыкъу.

Джащ фэдэу Украинэм кы-
клогъэжыгъэхэм ежэ-ежырэу
дежурнэ следователым ителе-
фонэу **8-918-421-60-22-мклогъэ,**
Следственнэ гъэлорышлэплэ ите-
лефонэу **8(88772) 56-04-20-мклогъэ**
Следственнэ гъэлорышлэплэ
зыкыфагъэзэнхэу къяджагъ.

Ащ нэмыклогъэ зэпыу имылэу
«чыхъэшлэгъу телефоным» гъэ-
лорышлэплэ лф щеллэ. Улэ-
шыгъэ зэлууплэныгъэм епхыгъэу
бзэджэшлагъэ зэрэзэражыгъэм-
клогъэ е зэражыгъэу зызыражыгъэ-
зырырэмклогъэ къэбар зылэклогъэ-
хэр телефонэу **8(8772) 56-04-
26-клогъэ** кытеонхэ алыклогъэшт.

Елена
МАЛЫШЕВА.

Физик цлэрылохэм ащыщыгъ

Джырэблагъэ къэбар гухэклогъэ
кытлыгъысхъэ: тилэхъанэ
ифизик цлэрыло дэдэхэм зы-
клэ ащыщэу, адыгэу, тилоф-
шлэгъоу, профессорэу Къумэхэ
Мурадин Абузэчыр ыклогъэ ду-
наим ехыжыгъэ. СССР-м ифи-
зик цлэрыло купым, анахъэу
етлани Къэбэртэе-Бэлыкъарым
щылажхэрэм, лыапсэ фэзы-
шыгъэхэм ар ащыщ. М. А. Къу-
махэм кыхыжыгъэ лъэныклогъэ
мклогъэ сэри апэрэ лъэбэкъу-
хэр сшлыгъэх, ащ инаучнэ
клэн дунэе шапхэ ыклогъэ дунэе
мэхъанэ илэу щыт.

Къэбэртэе-Бэлыкъарым щы-
лэжхэрэ физикхэм ялыклогъэ
шлагъоу, М. А. Къумэхэм ыцлэ
пытэу епхыгъэ Дыбагъо Султлан Италием щэлсэу. МИФИ-м
ар ипрофессор, Италием илэпкъ лабораторие ипащ. Ичыплэгъу
зэрэщымылэжыр ащ зызэхехым лъэшэу кын кышыжыгъэ,
джащ фэдэу дунэе гупчэ анахъ инхэм ащылажхэрэу
М. А. Къумэхэм лф дэзышлагъэхэм дунэе наукэм члэнэгъэ
ин зэришлыгъэр къагурылауагъ. Мы мафэхэм Европэм ина-
учнэ гупчэ зауламэ С. Б. Дыбагъор иклогъэаклогъэ семина-
хэр ащэклогъэ, физик цлэрылоу Къумэхэр зэрэщымылэжыым,
ащ ишлэжэ зэрэмыклогъэштхэм япхыгъэу ахэр шытых. С. Б.
Дыбагъом кызырылауагъэмклогъэ, хэгъэу зэфэшхъафхэм яфизик
цлэрылохэу лъэныклогъэ зэфэшхъафхэмклогъэ лажэхэрэу зэклогъэ
адыгэхэм, щымылэжыым иунагъо ыклогъэ игупсэхэм къафэ-
тхыауыхагъэх, Къэбэртэе-Бэлыкъарым и Лышхъэу Клоклогъэ
Юрий ыцлэклогъэ тхыауыхэ тхылыхэр къагъэхыгъэх. Ахэр
бэдэдэ мэхъух, ау мы кыклогъэлэпхыклогъэхэр къахэхыгъэх:

— **Петер Вобраушек,** Австрием икълэу Венэ дэт тех-
нологическэ университетым ипрофессор, рентген физикэмклогъэ
эксперт цлэрылохэм зылэ ащыщ,

— **Джозеф Ремилло,** Францием икълэу Лион дэт еджэплэ
гъэнэфагъэу каналированиемклогъэ физикэм фытегъэпсыхъагъэм
лыапсэ фишлыгъэ,

— **Х. Артру,** Францием икълэу Лион щэлажхэ, про-
фессор, электродинамикэмклогъэ лфшлэгъэшхохэр илэх,

— **Роберт Авакян,** шлэныгъэхэмклогъэ Армянскэ акаде-
мием иакадемик,

— **В. Барышевскэр,** шлэныгъэхэмклогъэ Беларусскэ акаде-
мием иакадемик, БГУ-м ядернэ физикэмклогъэ и Институт
идиректорьгъэ,

— **С. Бертолуччи,** ЦЕРН-м инаучнэ директор, Женевэ
щэлсэу,

— **Р. Карриган,** кристаллхэм япхыгъэ проект гъэнэ-
фагъэу США-м цызэшлэгъахырым пэщэныгъэ дызэрехъэ,

— **Г. Кавото,** Италием икълэу Рим дэт университе-
тым щэлажхэ, кристаллхэм ягъэфедэнклогъэ Италиемрэ Евро-
пэмрэ къащыхахыхэр проектхэм пэщэныгъэ адызэрехъэ,

— **Р. Кехаб,** Францием икълэу Лион лф щеллэ, по-
зитронхэм якъэклогъэлэхэм якъыхэхын илахышхо хишлыхыагъэ,

— **Адоल्фо Эспозито,** Италиемклогъэ ИНФН-м игупчэу ра-
диацием щыухъумэгъэнхэм фэгъэзагъэм идиректор,

— **У. Досселли,** Италием и Лэпкъ лабораторие иди-
ректор,

— **Дж. Фернандес,** Италием икълэу Болоньем дэт уни-
верситетэу зэрэдунаеу анахыжхэу щытым ипрофессор,

— **А. Мкртчян,** Армением икълэу Ереван дэт Инсти-
тутэу прикладной физическэ лфгыгъохэм аделажхэрэм иди-
ректор,

— **А. Патак,** Индием икълэу Хайдарабад дэт универ-
ситетым ипрофессор, Индием щызэлэшлэрэ физик-теоре-
тик,

— **А. Потылицын,** кълэу Томскэ щэлажхэ, кристал-
лхэм ягъэфедэнклогъэ купым ипащ, профессор,

— **Н. Шульга,** шлэныгъэхэмклогъэ Украинэм иакадемие иака-
демием, теоретическэ физикэмклогъэ институтэу Ахизер ыцлэклогъэ
щытым идиректор,

— **М. Стриханов,** Москва дэт МИФИ-м илэпкъ ушэтэклогъэ
ядернэ университет иректор,

— **К. Цуджи,** Японием икълэу Осака дэт университе-
тетым ипрофессор, поликапиллярнэ оптикэмклогъэ эксперт,

— **У. Уггерхой,** Данием икълэу Орхус дэт университе-
тетым ипрофессор, Даниемирэ Европэмрэ къащыхъахызыры-
рэ проектхэм ипащ, каналированием ифизикэклогъэ эксперт.

Къумэхэм ишлагъэклогъэ Къэбэртэе-Бэлыкъарым, адыгэхэр
нахъ дэгъоу ашлэхэ хъугъэ. Я 70-рэ илэхэм кристал-
лхэм япхыгъэ лфгыгъэ шхъалэхэу зыгъэгумэклогъэхэр тео-
ретическэу ащ кыушыхъатынхэ ылыклогъэ, я 80-рэ илэхэм
рентген оптикэмклогъэ анахъ мэхъанэшхо зилэ лфшлагъэхэр
ыгъэхъахызырыгъэх, аужыпкъэм рентген линзэр дунаим зэрэ-
щашлэрэр Къумэхэм илинзэу ары. Адыгэхэмклогъэ члэнэгъэшхо
тшлыгъэ. Наукэм уфэлэжхъэн зэрэфаемклогъэ щысэ шлагъоу ар
тилагъ ыклогъэ тилэшт.

Ф. К. ТЫГЪУЖЪ,
физикэ-математикэ шлэныгъэхэмклогъэ кандидат,
АКЪУ-м ипрофессор.

ДЭРБЭ Тимур

Усэхэр

Гъэшлӕрӕ лӕпӕчлӕс

Къушхъӕ жьы къабзӕм шхъӕр егъӕуназӕ,
Пщӕс усӕпсыгъӕми лӕплӕ къысецӕкӕлы.
Кӕтӕжӕрӕ чӕцым игъусӕу тимазӕ
Ом хӕкӕлӕжъӕзӕ къохъӕлӕм рекӕлӕкӕлы.

Мӕз шхъонтӕ дахӕу алрӕгъу сфӕхъуӕгъӕр
Къӕтӕбӕ джанӕу сачӕгъ цӕкъаргъо.
Чӕм цыгъын шлагъоу зыфидыжъыгъӕр
Адыгӕ цыем фӕдӕу къӕлӕгъо.

Къушхъӕм ынӕлуи адыгӕм ынӕгоу,
Сыдӕу тятӕжӕмӕ о-уиу афӕд!
Къушхъӕ утыгури лӕпкӕым ылӕӕгоу,
Сӕ къысцыхъуӕгъӕу пчӕгу шъыпкӕм сит.

Адӕ лӕгу закъор арба къӕнагъӕр,
Зыттырахыжъым тызфӕбӕнагъӕр,
Адыгӕр пӕым къызеутхындзым,
Бӕгогъӕ лӕпкӕмӕ къазыхагъӕзым...

Джы марышъ, уплӕмӕ, мылылъ тыжъыныр
Хъурышъо пӕлоу къушхъӕм шхъӕцыс.
Лӕпкӕ шъошӕ закъоу тыкӕнӕжъыныр
Шхъӕкӕло зыцыхъурӕм ар изы цыс!

Нартхӕр

Огъу хъумӕ,
Ощх къырагъӕцхӕу,
Оялӕмӕ,
Ошлу къашлыжъышъоу,
Къушхъӕ цакӕр
Гаутмӕ,
Адзышъоу,
Мышъӕ куцӕыр
Сабыим фагъашлоу,
Ащ рагъӕшхмӕ,
Мышъӕ кӕуачӕ халъхъашъоу,
Къӕуачыӕлмӕ,
Цыфмӕ машӕлор
Къафахъӕу,
Къахъырӕ машӕлор
Насыпыр къыздихъӕу,
Тӕ тилагъӕхӕр нарых,
Лӕпкӕыжӕмӕ ацыцыхъ...

Лы хъугъахӕхӕу чышхъӕм къытехъӕх,
Яшы-уанӕ зӕтрапхъӕшъ, ом ехъӕх,
Япкӕгуалӕхӕр уашъом ебыбӕх,
Зӕ нӕфылтых, зӕ чышхъӕм ичӕпӕх,
Пчыпиджынкӕ
Япыйхӕр аукӕлх,
Кӕуачӕ лыекӕ
Лӕпкӕмӕ атекӕлх,
Пкышлух,
Лышлух,
Цыфышлуми афӕдӕх,
Ау губжыгъӕхӕ хъумӕ, нӕлатӕх,
Яцӕбзӕцӕ шхъафитӕу атӕлпы,
Мӕшӕло гъогур хӕгъӕгум пхырацы!

— Нартхӕр, о-уиу, зыгорӕм шъуцӕцта,
Псӕ зыпытӕу ащ фӕдӕ цыӕлӕна?
— Джыри цыӕлӕп ащ фӕдӕ кӕхъуӕгъӕу,
Нарт лыбланӕхӕр ыгъӕкӕрабгъӕу!
Псыхъо чъӕрыр зыгъӕцтрӕм
Гъамафӕм,
Шылыч фӕдӕу зызыгъӕпскӕрӕм
Кӕмафӕм,
«ӕкӕуцӕишъӕр — зы бганӕу,
Бгӕнишъӕр — зы лӕтӕу,
ӕтишъӕр — зы гъӕсӕкоу,
Гъӕсӕкуишъӕр — зы цӕнджӕу,
Цӕндж минибгъӕр» зышышъӕрӕм,
Лӕжыгъӕу гъӕм риутыгъӕр,
Бӕгуагъӕу кӕзыхъыжъышъӕрӕм,
Къыхъыжъыгъӕр
Къызымыдзӕжӕрӕм,
Машӕло кӕидзӕзӕ зыгъӕстыжъышъӕрӕм,
Ухӕтми, сыд епшӕшъӕу?
Сыд фӕдӕ кӕуачӕлӕкӕ утекӕлшъӕу?

Нартым нарых къегъӕхъу,
Зыукӕлшъӕрӕри нарт.
Лы хъугъахӕу ар къӕхъу,

Шхъафит зехъӕу чӕм тет!
Бгъӕшхъо огъум ар къӕжъӕ,
Тыгъӕ бзыим къыдежъӕ,
Инӕф уашъом изыбз,
Шлу зехъаныр ихабз!

Ныбджӕгъужъыр,
дунаир кӕм фӕкӕло

Джӕгу мӕфӕкӕхӕр зӕгорӕм тигагъӕх,
Джы хъадагъӕхӕр кӕуапӕ тфӕхъуӕгъӕх.
Ныбджӕгъужъыр, дунаир кӕм фӕкӕло,
Е кытфильӕр жъыбгъӕр кыттекӕло.

Е илӕсхӕр ташхъагъ кыхъажъыгъӕх,
Пщӕс нӕгүфхӕр щызӕбгырыкӕлыгъӕх,
Ныбджӕгъужъыр, о къош ухъужъыгъ,
Зы къош лӕплӕу укысфӕнӕжъыгъ.

Тичӕфыгъо зӕман блӕкӕлыгъахӕу
Алоу хъугъӕми, джыри тыкӕл.
Къутӕжъыгъӕу дунаир, кӕлӕхӕхӕу
Кытцыхъуӕгъӕми, тӕл тӕ амал.

Тӕл амал тисабыхӕр тӕтынхӕу,
Янасыпи, яхъари тӕгъӕгъӕнӕу,
Тӕл амал лыжъ губзыгъӕ тыхъунӕу,
Тхъӕм ар ыломӕ, гъашӕлӕр дгъӕшӕнӕу!

Ныбджӕгъужъыр, жъыбгъӕ хъарзӕр тӕц паеп,
Жъыкоренӕуи ащ зедгъӕхъынӕп,
Ори сӕри тыцӕлф, тызӕфӕд,
Къӕтӕлшъӕу тӕ джыри бӕрӕ орӕд!

Сӕ къыздӕхъугъ а
текӕлоныгъӕр!

Ӕрнест икӕуашъо сӕри ситӕсхъагъ,
Сантьяго фӕдӕу хышхом сытехъагъ,
Хыжъ чыӕли, оцхи кӕлшъом къеутӕкӕхӕу,
Гухӕлӕу сӕлгыгъӕр, гугъӕр къаунӕкӕхӕу.

Шхъӕм къытеуагъӕх пщӕсхӕр, шыблӕ тӕлрзхӕр,
Къыстеопагъӕх чыӕлӕу хым иорхӕр,
Хыуаӕм чыжъӕу, чыжъӕу къуашъор хехъӕ,
Хыуалӕм къуашъуи, сӕри тызӕрехъӕ.

Зӕм къӕфӕбӕжӕмӕ, хыр мӕрӕхъатыжъы,
Тыгъӕпс нӕбзыимӕ ар апӕжъыужъы,
Орыф гүпсӕфӕу хышъор кӕдӕхӕжъы,
Зӕм лыгъу-лыстӕу жъыбгъӕр къысфӕпщӕжъы.

Гъуагъӕ лупӕр, псыри кӕм фӕкӕлӕгъ,
Псӕу пкышъом хӕлӕми ом зыфицӕигъ,
Ау, сыд сикъинми, пцӕжъыер кыхӕсӕдз,
Лы темпылжъыми, нӕпкӕым нӕсӕгъӕс...

Ар зышӕлшхӕни садӕжъ кыӕлхъагъ,
Мыскӕрӕшӕлӕ лӕджи къысӕлӕкӕгъ.
Ау орӕкӕупшъӕхъ къӕнагъӕр, сӕры зыер,
Сӕ къыздӕхъугъ, сикъош, а текӕлоныгъӕр!

Сабыигъор

Сабыигъор, зӕман шлагъор гум кӕкӕлыжъы,
Мӕшӕлӕхъ бзыеу, хӕо-хапкӕу сӕлӕгъужъы,
Тылофшӕлӕкӕлор, тыунагъӕлор, гумӕкӕл тӕлӕп,
Шхъӕхъыжъ-хъыжъӕу тыкӕчӕкӕлы, уахътӕр кӕлорӕп.

Мары бжыхъӕм пкӕлшъӕ гъожъхӕр кыттырӕпхъӕх,
ӕтӕ-латӕу тӕри ахӕр зӕтетӕлхъӕх,
Тиджӕни, тиджӕгъуни лӕф апылӕп,
Шыӕныгъӕр кӕнӕу, шӕоу цызӕхӕлӕп.

Мары осым хӕтӕшӕкӕлы Лыжъ Штыргъуӕкӕлор...
Тыӕрычӕу мылджыджыум тӕ тырӕчӕ,
Тӕчӕ лӕшӕу кытӕлӕжъагъӕшъ нӕгъуӕлӕцӕр,
Тинӕнӕжъы типчӕлӕлӕп цӕлӕлӕпчӕлӕп...

Уашъом фӕдӕу, мафӕм фӕдӕу нӕгъхӕр нӕфых,
Шӕлр агу кыкӕлӕу сабыӕ цыкӕлхӕр зӕфӕчӕфых,
Сыдӕу уахътӕр псынӕлӕу кӕуагъа, тӕкӕкӕлыгъа,
Шхъӕлӕжъыгъа пырамыбжъӕу, тшъӕарыкӕлыгъа?

Гъэшлӕрӕ лӕпӕчлӕс

Тымышӕлхӕу бацӕ тӕшӕл,
Тымышӕлхӕу гур мӕхъушӕл,
Зӕм тигъашӕл зӕлӕтӕшӕл,
Зӕм тыцӕшӕл лӕпӕчлӕс.

Тымышӕлхӕу бацӕ тӕло,
Гур зӕдгъагъӕу тӕгушӕл,
Бзыоу тӕуагъӕр жъым хӕсыхъӕ,
Жӕм дзыгъӕр ащ зӕрехъӕ.

Ау тикӕлӕсӕм зи ӕтӕлшъӕрӕп,
Гукӕлӕгъу псалӕр пӕдгӕохышъӕрӕп,
Уахътӕр тешӕшъ, тыкӕлӕгъожъы,
Шымыӕжъымы тылӕтхъожъы.

Тымысагъӕ зыдӕтшӕлӕжъӕу
Гукӕзожъым зӕтӕгъӕшхы,
Шӕжъыр гум цызӕхӕтшӕлӕжъӕу,
Нӕпсыр оцхӕу кӕтетӕгъӕцхы.

Блӕкӕлыгъахӕм пкӕлӕ иӕжъӕп,
Тымышӕлӕгъӕм тыкӕлӕхъажӕрӕп,
Ау тинӕпи зӕдгъӕфӕшъӕрӕп,
Джыри кӕлӕсӕм гур фӕдгъӕгъӕрӕп.

Тымышӕлхӕу маӕло джауцтӕу
Гъӕшӕл закъоу кытатыгъӕр.
Лӕпӕчлӕсӕу кыхӕтхыгъӕр
Гъашӕлӕм сӕлӕшӕлы тигъусӕцтӕу...

Ошъочапӕр кӕушӕплӕмӕ...

Ошъочапӕр, ало, кӕушӕплӕмӕ,
Мӕфибл ошӕлм дӕбгъӕзӕн уфит,
Тыгъӕ напӕр пщӕсмӕ агъӕбылӕмӕ,
Мӕфибл уаер чышхъӕм цышхъафит.

ӕужоу, зӕпымыоу оцхыр кӕещхми,
Сыдрӕ уахъти тхъагъо хӕзгъотӕн,
Мӕшӕлӕ шыблӕр гырзӕу кытшхъащитми,
Псӕм сӕдакӕу гугъӕр фӕзгъӕтӕн.

Фӕзгъӕгъун гъунӕгъум ишъугъони,
Игъӕр пшӕхъуи дышӕпс ӕзгъӕшӕн,
Фӕзгъӕгъун ныбджӕгъум ипӕгагъи,
Ипсӕпагъӕ сыгум цызгъӕшӕн.

Шӕлм игъогу сӕц пае кыхӕсхыгъ,
Синасыпи ащ сӕ тезгъотагъ.
Ошъочапӕм сӕлӕгу фызӕлусхыгъ,
Шыӕныгъӕр лӕсӕу лыкӕлотагъ.

Дунаир сыгу кызшӕушым,
Тхъаркӕохӕр ащ ибыбагъӕх,
Гъӕбӕжъоу оцх кызышӕщхым,
Машӕохӕр ыгъӕкӕлсагъӕх.

Дунаир сыгу кызшӕушым,
Шыгъӕчӕшхӕр шыӕсӕжъыгъӕх,
Зӕманӕу сызхӕт нӕцхы-гүцхым
Ифӕмӕ-бжыимӕ хъужыгъӕх.

Нӕфшӕагъом кыгъӕзӕжъыгъӕшъ,
Жъуагъохӕр сӕкӕкӕлыжъыгъӕх.
Тенджызыр сщыцӕу джы хъугъӕшъ,
Псыхъохӕр зӕбггычъыжъыгъӕх.

Чӕзыур кысфӕсыфӕ сышыӕлӕу
Сӕ мы чышхъӕм сытерӕмыт.
Зыгорӕм ижъау сыздишӕлӕу
Сыфаеп, сычӕрӕмыгъӕт.

Сӕ зӕхӕсшӕлӕгъ шыӕныгъӕр,
Имӕхъани сӕркӕлӕ зи арӕп.
Псӕм нӕсӕу кышыушъыгъӕр
Дунаишъ, итыгъи сӕ систӕрӕп.

ГЪАШІЭМРЭ ТХАКІОМРЭ

«ПсынэкIэчъ» къаргъоу...

итхыдэ гъэшлэгъоных, ижыкьэ-щэплэ лъынтфэх.

ЩылакIэр зикласэу, нэшлугушлукIэ ащ халпхэрэ пэпчъ игупшысэ, псынэкIэчъ къаргъоу, зегъазэ. А онэшлум ныбжыи емызэщырэр, емыпсыхырэ шыур УсакIор ары. Ыгу хьалэл, зэлухыгъ, ифэрэр бэдэд — гукIэгъуи, гукIайи, гушлуагъуи, кьини. АкъылкIэ, кьулайкIэ, шIэныгъэкIэ ыгу зэрэщытэу зэлъыпкIагъ — игугъэ фэкIо. Гупшысэн-усэн зэчыир Тхьэм хьатыр ащ кьыфишлыгъ. Іушым илушжышл, зынигъэсырэл ыкIи зыхигъахьэрэп Іаер, фэсакъэу псэкIэ кьегъэгъунэ кьэбзагъэр. Ижыкьэщэ пэпчкIэ, ипычыгъо пэпчкIэ чIышхьашьом зэфагъэр, шыпкьагъэр, дэхагъэр — шлур щыпхыгъэным ар фэчырэ. Игупшысэ иныкIэ цыфлэпкьым дэгуащэу игъашIэ кьехьы уса-кIом. ГучIэ макъэр зыхэлукIырэ исатырхэр лъэшых, пытэх, на-фэх, хьех — псынэкIэчъ къар-

гъоу мэбзэрабзэх — гьухэрэп, шьухэрэп — гъэшлэн тыных. Яджэхэрэми, ядэлухэрэми гудэчыгъо афэхьух, ашлукъабылх — акъыл кьэкIуапIэх, гушхьэлэжыгъэ зафэх.

Джарэу кьысцэхъу зэлъашIэрэ тхэкIошхоу МэщбэшIэ Исхьакъ иусэ сатыриплIхэр кьы-зидэхьэгъэ тхылькIэм «ПсынэкIэчъ» цIэу зыкIыфишлыгъэр, хэтрэ цыфкIи гушхьэгъомылэ хьунэу. Поэтичэскэ тхыльыр бэмышIэу, 2014-рэ илээсым, пчъагъэмкIэ 500 хьоу ОАО-у «Полиграф-Юг» зыфилорэм, Мые-кьуапэ кьышпырадзагъ. Гупшысэ сатыриплIхэмкIэ тхыльыкIэм инэкIубгъо 500 зэлъыпкIагъ. МэщбэшIэ Исхьакъ игушIэлэ-усэ щэрыохэм такIэдэлукIын:

Уахътэм ицэрэхъ ичIыфэ стелъа!

Сыльэчъэ, седжэ, ичъэ сы-дэхъурэп.

Сызылъежыагъэр — сыдэу сыдела! —

ГьучIышым тесышъ, ыгуи кьысэгъурэп.

Пщэ фыжъ шьхьэзакъоу огум игъошагъэм

Изэщ есыкIэ гумэкI сыхе-дзэ.

ЛъэпэрычъэпскIэ жьыбгъэу кьепщагъэм

Лъэой гупшысэр гум щызэ-редзэ.

Хэта сымышIэу, ошIэ-дэ-мышIэу

КьыскIэпыджагъэр?

Джа макъэр арыштын

джынэс сымыпшъэу

Сэ сызэжагъэр.

ШьхьэфэгъэшIо тэдж зышIрэм

Ышъхьэ пызрэп,

Зиадыгагъэ рымыпшъэрэм

Ылпалсэ сьсрэл.

Бэрэ цыф Іушмэ алоу зэ-хэсэхы:

«ТхьагъэпцIым ынэ цIынэ зэ-пыт».

Шьыпкьагъэ зилэм сисэлам есэхы,

Ащ фэдэр чIыльэм щыльэпсэ пыт.

ГъашIэм игутеу икьоу зэхэ-зышIэрэ тхакIоу МэщбэшIэ Исхьакъ зыхэт щыIэныгъэшхом нэрыплъэ инхэмкIэ зэрэхаплъэрэм ищысэх мы сатыриплI гуп-

шысэ щэрыохэр. Гумыпсэф сакъ пэпчъ псынэкIэчъ мычъакъоу игупшысэ кьызэреблырэр усэ-хэм нафэ кьыпфашIы. Саты-риплIхэр акъыл кьэкIуапIэх. Шьуабэу, лъэныкьуабэу зэхэлъ щыIэныгъэ дытагъэм мы усэ кIэкIхэр тешIыкIыгъэх, акъыл-гулътыи, шIэныгъи ахэгошагъ. Адыгэ дунаим, адыгэ щыIэкIэ-псэукIэм, лъэпкь гупшысакIэм ахэр кьагъэпсых.

СатыриплIхэр щыIэныгъэ шэпхьэ-хабзэхэмкIэ, зекIокIэ-шIыкIэхэмкIэ куоу ушьагъэх, жэбзэ кьабзэкIэ тхыгъэх, тхакIом илэпэлэсагъэ ащызэхэошIэ. Ичыгышхо пытэшлугу кьутэма-бэу, сатыриплIмэ, гупшысэм лъапсэ щыряI: уехъопсэнэу, илээс 15-м кьысцэгъэжагъэу непэ кьынэсыгъэу, усэн-тхэныр щыIэныгъэ лъэныкьуабэмэ апы-лэсэу зэшлэозыхъу МэщбэшIэр зэрэгупшысэкIошхор итхыльыкIэ пэпчъ кьеушыхьаты. ПшIэрэм нахыи умышIэрэр бэкIэ зэрэ-нахыбэр ар кьэс кьэзошIэ, зэ-хэлпхэрэм, узаджэрэм укьагъэ-ушы, зыкьыуагъэгъоты. Убзэ-ады-габзэм инагъэ, идэхагъэ, иба-игъэ, илэпIагъэ (апэрэм фэдэу мы зэкIэ зызэхэлпхэрэр) огъэ-шлагъо, лъытэныгъэ-шьхьэкIэфэ ин емызэщыжъ тхэкIошхоу шлур зылэжырэм фэошIы.

МАМЫРЬКЪО Нуриет.

ЕджапIэхэм кьачIэкIыгъэхэм сэнэхьатэу кьыхахыгъэм елытыгъэу ятхыльхэр апшъэрэ ыкIи гурыт профессиональнэ еджапIэхэм атых. Мы мафэхэм республикэм иапшъэрэ кьэралыгъо еджэпIитIум ыкIи кIэлэегъэджэ колледжым тащыIагъ. ЧIэхьащтхэм ятхыльхэр зыщатырэ чIыплэхэм цыфыбзэ аIут, чэзыум ны-тыхэри ныбжыкIэхэм ягъусэхэу хэтых.

Тхыльхэр аIахых

Тхыльхэр аIызыххэрэм кьы-зэралорэмкIэ, блэкIыгъэ илээс-хэм афэдэу мыгъи экономикэм, юриспруденцием афэгъэ-хыгъэ сэнэхьатхэр бэмэ кьы-хахых. НыбжыкIэхэу кьэзы-ухыхэрэм ІофшIэн амыгъоты-рэми, а сэнэхьатхэр зылэ кьы-зыгъахьэмэ зышлэогъохэм яп-чъагъэ нахь макIэ хьурэп.

Ау адрэ илээсхэм афэмы-дэу мыгъэ кIэлэегъэджэ сэнэхьатым епхыгъэ факультет-хэм ачIахьэмэ зышлэогъохэр нахьыбэ хьугъэх.

Апшъэрэ еджэпIитIуми бюд-жет чIыплэу мыгъэ ялэр, гьэре-кIорэм елытыгъэмэ, нахь макIэ хьугъэп. Мыекьопэ кьэралыгъо технологическэ университетым чIыплэ 800 мыгъэ кьыфагъэшъо-шагъ, Адыгэ кьэралыгъо уни-верситетым илэр тIэкIукIэ ащ нахьыб.

Мы аужырэ илээс зэкIэ-лъыкIохэм еджапIэхэм кьачIэ-кIыхэрэм япчъагъэ нахь макIэ мэхьу. Ар епхыгъ я 80 — 90-рэ илээсхэм Урысыем кьы-щыхьурэр нахь макIэ зэрэхьу-гъагъэм. Арэу щытми, апшъэрэ еджапIэхэм кьаратырэ бюд-жет чIыплэхэм япчъагъэ кьыш-кIагъэп. Ау мыгъэ УФ-м гъэ-сэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ гъэсэнэгъэм е кIэлэегъэджэ Іофым ялхыгъэ сэнэхьатхэмкIэ кьытIупшыгъэ чIыплэр нахьыб. ГушыIэм пае, ахэмкIэ нэбгырэ мин 56-мэ кьэралыгъом иахьщэкIэ еджэ-

нэу амал ялэшт. ЭкономикэмкIэ ыкIи гъэларышIэнымкIэ чIыплэ мин 40 кьыгъэнэфагъ. Мэкъу-мэщ, мээ ыкIи пIэжыые хьыз-мэтхэмкIэ мин 26-рэ. Псэолъэ-шыным епхыгъэ техникэм ыкIи технологиие сэнэхьатхэмкIэ чIы-плэ мин 22-рэ, машинэшIын ІофымкIэ мин 20. БлэкIыгъэ илээсхэу зэтыгъоу атырэ ушэ-тынхэр кьызежыакIэхэм ныб-жыкIэхэм апшъэрэ еджэпIи 6 — 10-мэ ятхыльхэр аратыхэу кьыхэкIыштыгъ. Джи мыгъэ еджэпIи 5-мэ сэнэхьати 3-кIэ яптын уфит ныIэп. Тхыльхэр мыгъэ бэдзэогъум и 25-м нэс аIахыштых. Арэу щытми, ежъ апшъэрэ еджапIэхэм фытыныгъэу ялэм елытыгъэу тхыльхэм ятын заушхьт мафэр нахь кьагъэб-лэгъэн алъэкIышты. ГушыIэм пае, искусствэм епхыгъэ лъэныкьо-хэм афэгъэхьыгъэ сэнэхьатэу экзамен тедзэхэр зищыкIагъэ-хэм тхыльхэм ялхын бэдзэ-огъум и 5-м аухышты.

БлэкIыгъэ илээсхэм афэмы-дэу мыгъэ ЕГЭ-мкIэ кьахыгъэ баллхэр зэрыт сертификатхэр ныбжыкIэхэм кьаратыгъэхэп, ахэр ушэтыным кьышхыгъэ-хэр зышауьгоирэ базэм дэлъых. Апшъэрэ еджапIэ пэпчъ ащ еплъыныш, ахэр зыфэдиэхэр зэригъэшIэн ыльэкIышты.

Апшъэрэ еджапIэм учIэхьа-ным пае экзамениш птыгъэн фае. Урысыбзэр, сьд сэнэхьат кьыхэлхыгъэми, птыгъэу щы-тын фае. Хьисапыр ыкIи сэнэхьатэу кьыхэлхыгъэм елы-тыгъэу нэмыкI экзамениш пты-гъэн фае. Апшъэрэ еджапIэ пэпчъ ежъ баллхэмкIэ зэришты-щтхэ шапхьэр кьегъэуцу. ЧIа-хьэрэм сэнэхьатэу кьыхихыгъэм елытыгъэу ежъ еджапIэм ушэ-тынхэр зэхичэнхэ ыльэкIышты. БлэкIыгъэ илээсхэм ащ тетэу ашыштыгъ, ау мыгъэ тэ тирес-публикэкIэ апшъэрэ еджэпIитIуми ялыкIохэм кьызэрэталуагъэмкIэ, ащ фэдэ ушэтынхэр ащызэхэ-щэщтхэп.

Хэта мыгъэ экзаменхэр зы-мытхэу апшъэрэ еджапIэхэм ачIэханхэ зыльэкIыштыхэр? Ахэр Всероссийскэ олимпиадэхэм ащытекIуагъэхэр е призер хьу-гъэхэр, предмет зэфэшхьаф-хэмкIэ УФ-м ихэшыпыкIыгъэ командэ хэтхэу еджапIэм кьы-хиубытэрэ предметхэмкIэ дун-нэе олимпиадэхэм ахэлэжыагъэ-хэр, Олимпийскэ ыкIи Паралимпийскэ джэгунхэм чемпи-он е призер ащыхьугъэхэр ыкIи дунаимрэ Европэмрэ ячемпи-онхэр арых.

Апшъэрэ еджапIэхэм яштэн тIоуцогъоу мыгъэ зэхашэшт.

Бэдзэогъум и 28-м кьысцэгъэ-жыагъэу шышхьэлум и 5-м нэс чIэхьагъу шьхьалэр кIошты. Ащ икIэлуххэр еджапIэм исайтхэм кьарыхьащтых ыкIи кьэбаргъэу стэндхэр ачIэтхэм кьаралуллы-штых.

ЯтIонэрэ штэгъур шышхьэлум и 5-м кьысцэгъэжыагъэу и 11-м нэс кIошты. Мы чIэхьэгъум кьы-хиубытэрэ ныбжыкIэхэм ят-хыльхэм ялхын шышхьэлум и 8-м аухышты. Ащ тетэу чIэхьан Іофыр, зэрэ Урысые фэдэу, тиреспубликэ щыкIошты.

Мы аужырэ илээсхэм Ады-гэ кIэлэегъэджэ колледжым кьекIуалэрэр зэрэмакIэм (ана-хьэу ар адыгэ группэхэр ары

зыфэгъэхьыгъэр) ыгъэгумэкIэу ащ идиректорыштыгъэу Ацумыжъ Казбек зэлукIэ пэпчъ игугъу кьышIыштыгъ. Ащ елытыгъэу чIэхьан кампанием нахь зы-фагъэхьазырэу кьысшлэшIыгъ. Ау слъэгъугъэр згъэшлэгъуагъэ. Тхыльхэр зышлэхьырэ кабине-тым сапэ итэу чIэхьэгъэ пшъэ-шъэжыемрэ янэрэ столым кIэ-рыс бзыльфыгъэ цыкIлум еуп-чIыгъэх я 9-рэ класс ужым бюджет ахьщэкIэ сэнэхьатэу мыщ щызэбгъэгъотын плъэкIы-штымкIэ. ТелефонкIэ бзыльфы-гъэр зыгорэм фытеуи, еупчIи, джэуап зэхэмыфыгъэ кьариты-жыгъ. «Адэ илээс 11 еджэгъум ыуж мыщ тхьапырэ ушэджэщ-та?» алуи зеупчIыхэм, ыкIыбкIэ дэтэу лъэшэу гушыIэрэ бзыль-фыгъэшхом еупчIыжыгъэти, «ильэси 5» ылуи кьырилохыгъ. Джэуап кьызэритыгъэхэр щхып-цыгъэх. «Институт хьугъа мыр?» сэри сыгукIэ сIуагъэ. ЕтIанэ зычIэкIыжхьэм пшъашъэм се-упчIыгъ «мы чIэкIыжыгъэхэм яшлуытнэу зэрэшлуытэхэрэ шап-хьэхэр зэрыт тхыль шьуиIэба» сIуи. Бзыльфыгъэ цыкIлум «мыщ Іусыр чIэкIыгъэти, сэ кьыс-лэулэгъ, Іофым ащ фэдэу сэ хэшIыкI фысIап», ылуагъ. А ІукIыжыгъэхэм кьамыгъэзэжыын фэдэу сэ кьысшлэшIыгъ, нэмыкIи чIэхьэгъум Іутыгъэл...

СИХЪУ Гошнагъу.

Сурэтхэр Іэшынын Аслъан тырихыгъэх.

Илъэсым кыкклоцI кIэлэцIыкIухэм арагъэшагъэмкIэ мы мафэхэм зэфэхьысыжь концерт ахэм кыатыгъ. Iофтхьабзэм къеклолагъэх Теуцожь районымкIэ народнэ депутатхэм я Совет итхьаматэу ПчыхалыкIо Аюбэ, Теуцожь районым ипашэ игуадзэу Хьэдэгъэлэ Марыет, ГьобэкIо кIоджэ псэупIэм ипашэу Теуцожь Бислэан, гьэорышIэлIэ зэфэхьыафхэм ялыкIохэр, районым ыкIи кIуаджэм яцIыф гъэшIуагъэхэр.

ЛъэныкIо зэфэхьыафхэмкIэ сенаушыгъэу ахэлъыр кIэлэцIыкIухэм кIагъэлъэгъуагъ. ИскусствэхэмкIэ кIэлэцIыкIу еджапIэр кIэзыуххэрэм свидетельствэхэр аратыжыгъэх. ЕджапIэм лъэныкIуитфыкIэ кIэлэцIыкIухэр щырагъаджэх. Театралънэ искусствэм, ордэ кIэлоным, кIэащIоным, сурэтшыным ыкIи дэным мыщ ащыфагъасэх.

КъэшъокIо купым кIэлэцIыкIу 30 фэдиз хэт. Зисэнэхъат хэшIыкIышхо фызилэ Шхьэлэхьо Аркадийрэ Теуцожь Марыетрэ ахэм Iоф адашIэ. Шэныгъэу аIэкIэлъыр кIэлэеджакIохэм апагохы. ЯIофшIэн агурэ апсэрэ хэлъ. КъэшъокIо купым гъэхьэгъэшIухэр ешIых, мы илъэсым республикэ зэнэкIо-кIоу «Адыгеим ижъогъожьы-хэр» зыфилорэм илауреат ху-гъэх. Республикэм, районым ыкIи кIуаджэм ащызэхашэрэ Iофтхьабзэ зэфэхьыафхэм ренэу ахэлажъэх.

ОрдэуIо купэу еджапIэм цызэхашагъэми гъэхьэгъэ инхэр ешIых. Ахэр агъэхьазырых кIэлэеджакIохэр ЗекIогъу Сусанэ, СтIашъу Джэнэт ыкIи Шхьэлэхьо Заремэ. Зы унэгъо Iу-жъум фэдэу, илъэситфым кы-кIоцI ордэлонымкIэ кIэлэеджакIохэр фашэх. Хабзэ зэрэхъугъэу, пчыхьзэхыхьэхэр, тематическэ концертхэр кIэлэеджакIохэм афы-зэхашэх, ясэнаушыгъэ хагъахьо, районым, республикэм ащы-зэхашэрэ зэнэкIо-кIоухэм текло-ныгъэ, хагъэунафыкIырэ чIы-пIэхэр кIащыдахых.

Ясэнаушыгъэ кIагъэлъэгъуагъ

КIуаджэу ГьобэкIуае искусствэхэм якIэлэцIыкIу еджапIэу дэтыр 1987-рэ илъэсым кызызIуахыгъ. Илъэс зэкIэлъыкIохэм еджапIэм гъэхьагъэхэр ешIых, кыбжыкIэхэм лъэныкIо зэфэхьыафхэмкIэ адэлажъэх. Непэрэ мафэм ехуIлэу нэбгыри 128-рэ ащ чIэс. Зисэнэхъат хэшIыкIышхо фызилэ кIэлэеджакIохэм еджапIэм Iоф шашIэ. Илъэс пчъагъэ ху-гъэу ащ ипашэ Шхьэлэхьо Аркадий.

Коллективым зэгурыIоныгъэ зэрэхэлъыштым, гъэхьэгъэшIухэр еджапIэм зэришIытхэм ар апылъ.

Театралънэ отделениер пштэмэ, ар 2000-рэ илъэсым кы-щегъэжъагъэу кызызIуахыгъ. Апшэрэ категория зилэ кIэлэеджакIохэр ТхьаркIохьо Дарыетрэ Уджыхьу Аминэтрэ кIэлэеджакIохэм Iоф адашIэ. Непэрэ мафэм ахэм гъэхьэгъэ гъэнэфагъэхэр ялэх. Iофтхьабзэу кыбжыкIэхэм афызэхашэхэрэм ащыщ республикэм илъэпкI

артистхэу, якIоджэгъухэу ТхьаркIохьо Теуцожьрэ Уджыхьу Марыетрэ кIагъэлъэгъохэрэ мастер-классхэр. КIэлэцIыкIухэр мыщ фэдэ Iофтхьабзэхэм ягуапэу ахэлажъэх ыкIи ыпэкIэ шIуагъэ кIэзытышIтхэр агу раубытэх.

Сурэтшыныр зикIасэхэм ясэнаушыгъэ хагъахьо ГьукIэлI Юрэрэ Уджыхьу Фатимэрэ. Нэбгырэ пэпчэ еклопIэкIэ гъэнэ-

фагъэ кыфагъотызэ, мэкъэмэ зэфэхьыафхэр агъэфедэхэзэ, яегъэджен сыхьатхэр ахэм зэхашэх. КIэлэцIыкIухэм сурэтэу ашIыхэрэр дахэх, мэхьэнэ гъэнэфагъэ алхырышыгъ. Республикэм ыкIи районым кIащыфагъэшIошгъэ щытху тхыIхэр бэу ялэх. КыбжыкIэхэм ясурэтшыгъэхэр культурэм и Унэу кIуаджэм дэтым чIэтых.

Декоративнэ-прикладной искусствэм иотделение 2000-рэ илъэсыр ары кызызIуахыгъэр. Апшэрэ категория зилэ кIэлэеджакIохэр Iашьынэ Мылуминатэ кIэлэцIыкIухэм Iоф адашIэ. ИжыкIэ адыгэхэр дышъэ IуданэкIэ зэрэдэщыгъэхэ шIыкIэр, художественнэ хэдыкIыгъэхэр зэрэпшышIтхэр ащ арагъашIэх. Ахэм яIофшIэгъэ анахь дэгъухэр Iофтхьабзэм къеклолагъэхэм кIарагъэлъэгъугъэх.

Отделение пэпчэ гъэхьэгъэшIухэр илэх. Щытху тхыI пчъагъэ, дипломхэр кIаратыгъэх. ЗэнэкIо-кIу зэфэхьыафхэм ахэлажъэх, теклоныгъэхэр кIыдахых.

КIэлэеджакIохэм гъэхьагъэхэр зэрэпшышIхэрэм зилэхьышIу хэлъхэм ащыщ адыгэ художественнэ культурэмкIэ кIэлэеджакIохэр Iоф зышIэрэ СтIашъу Хьанет. Отделениехэм ачIэс кIэлэеджакIохэм зэкIэми ыгу етыгъэу ащ Iоф адашIэ. Адыгэхэм яшэн-хабзэхэр арагъашIэх, тхакIохэм, художественнэ декоративнэ-прикладной ыкIи изобразительнэ искусствэхэм нэлъасэ афешIых. ГъэшIэгъонэу иегъэджен сыхьатхэр зэхещэх. Педагог-психологэу Уджыхьу Нэфсэти кыбжыкIэхэм зэрагурыIорэмрэ иIофшIэн хэшIыкIышхо зэрэфырилэмрэ гу лъымытэнэу щытэп.

ЕджапIэм иIофшIэн зэрэзэхышIытхэр бэкIэ зэлъытыгъэр Iэпылэгъу кIафэхьыухэрэр ары. Ренэу зышIуагъэ кIэзыгъа-кIохэрэм ащыщых Теуцожь район администрацием ипашэу ХьачмамыкIо Азмэт, Теуцожь районымкIэ народнэ депутатхэм я Совет идепутатхэу СтIашъу Вячеслав, Уджыхьу Аслъан, предпринимательхэу Уджыхьыухэу Тимур, Рустам, Аслъан.

**ИШЬЫНЭ
Ирин.**

ИскусствэхэмкIэ кIэлэцIыкIу еджапIэм иIофышI.

КIОДЖЭ ЩЫАКIЭМРЭ ЗЭХЪОКIЫНЫГЪЭХЭМРЭ

ЧIым инамысыр игъажъу

ЧIыгур гуетыныгъэ хэлъэу зымылэжъхэрэм ушъхьагъу бэкIае кIагъоты, техникэ ямылэу аIо. Ау техникэр хьоеу зыщэт лъэхъанми шхьэкIэфагъэ ащ зэрэфырмыIагъэр, зэремыгу-гъушIыгъэхэр кIэтэшIэжы. ХьызмэтшIапIэхэм ятехникэ губгъом кыранэжымэ, кIымафэм лъымыплъэжъхэуи кыхэкIышIыгъ. Колхоз-совхозхэр зызэхэтэкъужьхэм кIэнэфагъ зышIыпкIэу, хьалэлэу лажьэщыгъэри, Iоф ышIэ фэдэу, ау армэугъэр кызызбэкIышIыгъэри.

ЗыкIуачIэ хэлъэу, чIыгур шIульэгъу фызилэу лажьэщыгъэм зэхъокIыныгъэм иилъэсхэм якыныгъохэр кытекIуагъэхэл. Щысэ кIэсхьын. СыкызытегушIышIытхэр тичылэ кIал, ыльэгъуанджэхэр зэрытым ышъхьэ итэу лэжъэным фежъагъ зыфалорэм фэд. Ар Уджыхьу Чэмал. Еджагъ, чIыгулэжъыным фэгъэзагъэу шIэныгъэ иI. Отделением иагрономыгъ, совхозэу

Хьахьуратэм ыцIэ зыхьырым иагроном шхьэIагъ. Чэмалэ ыгу рыхьышIыгъэп бригадэхэм, звенэхэм яIофшIакIэ. Сыда Iомэ звенэм хэтхэм зэфэдэу Iоф ашIэщыгъэп: зым зышIолушыгъ, Iофым егу-гъушIыгъэп, «зычIыгъаошIыгъ», ад-рэр хьалэлэу лажьэщыгъ. Ауми, зэкIэми кIагъахьэрэр зэфэдагъэ. Ар зэфагъэп. Ащ пае Чэмалэ чIыгу Iахь кIахынышъ,

изакIоу ылэжъыным кIэлъэлъушIыгъ. Ары шхьае, илъэу «зэхыхьышIыгъэп». ЕтIанэ, 1999-рэ илъэсым, чIыгу гектар 80 кы-ратыгъагъ, ащ пын-дж щышIэгъагъ. Лэжыгъэр зыIуехыжым, чIыгу Iахь кы-зыIыхыгъэгъэ нэбгырэ пэпчэ мыгу-гъэу пын-дж килограмм 500 зырызырэ гу-жыгъэу килограмм 50 зырызырэ ари-тыжыгъагъ. ЧIыгур зылэжыгъэри, Iахьхэр езытыгъагъэхэри зэфэразэхэу зэхэкIы-жыгъэх. УкIэупчIэжыныу щытэп а зэдэпсэукIэр бгъуитIумкIэ зэрэфедэм.

IофшIэныр зикIасэри, ащ зыщызыдзы-ерэри кIэпшIэщт псэупIэхэм уадахьэу унэгъо хатэхэм уадаплъэмэ. Фэдэ кыбжыи кыхьымыкIыгъэу ахэр зэрэнэ-кIыжыгъэхэм фэдэх: зэхэкIыхьагъэх, мээ цыкIу гъэкIыгъэр гум кIагъэкIы, лэжыгъыи хэтэрыкIи зи ашашIэжырэп илъэс заулэ ху-гъэу. Зылэжыныхэр унагъомэ арысхэба? ШыпкIэ, нэж-лужь, шхьэзакIо нахь зэрымысхэр ахэтых. Ахэм яIоф шхьафы. Адэ, нэб-гырилIпI-нэбгыритф Iоф зышIэн зылэ-кIыныу зэрыс унагъохэу хатэхэм абгъо-дэкIыжыгъэхэр?

ЧIыгур пыдзы сыд пае ашIыжыгъа? Губгъэныба тынэ-тятэхэм, ахэм янэ-этэхэм кIабзэу алэжышIыгъэ хатэ-хэр непэ гум иунэжыныхэр? Тидэ ху-гъа укIытэр, цыфыгъэр? ЧIыгур тыкыхэ-кIыгъ ыкIи тыхэхьажышIт, ар ашIэрэба тиармэухэм, ерыуаджэхэм?

«ЧIым инамысыр игъажъу» аIуагъ. ЧIыгур ехьылIэгъэ гушIыIэжъхэм мэхьа-нэшхо яI. Ахэм ащыщ «ЧIыгур ешIу-шIэрэм гуахьо ешхьыжы» зыфилорэри. Ар кIагъэшыпкIэжъэу, чIыгур шIульэ-гъоу фырилэр акIуачIэкIэ нэрыльэгъу кIашIэу зэрифэшIуашэу ащ дэлажъэ-хэрэр мымакIэу тичылэмэ адэсых.

ГушIыIэм пае, Афыпсыгъэ щэлсэу Шыу Мэдин. Полицием имайор, илъэс 83-рэ ыныбжэ, зыгъэпсэфыныр кылыжыгъ. Шхьэгъусэ илэжъэп, илфыгъэхэр чIыпIэ зэфэхьыафхэм ашIэлажъэх. Ащ унэгъо хатэр кIабзэу ыIыгъ. Хьаулыеу чIыгу Iабгъуи щигъэлырэр. Лэжыгъыи, хэтэ-рыкIэ зэфэхьыафхэри кIэгъэкIых, Iоф-шIэным гуахьо хегъуатэ.

Псэитыку дэс Дэчъэ Нурыет Хьаджэ-мусэ ыпхьум илъэс 80-м ыныбжэ еб-лэгъагъ. Ишхьэгъусэ тIэкIу шIагъэ идунай зыхьожыгъэр, ау унагъор зэ-тыримыгъэзэу ыIыгъ. Лъэшэу ыналэ зытетыр унэгъо хатэр ары. Хьупхьэ, щысэтэхыпIэу мэлэжъэ. Лэжыгъэ ыкIи хэтэрыкIэ хьасэхэр зэгольых, уц шIой ахэпIагъорэп. ДахэкIэ ацIэхэр кыралох Ацумыжъ зэшхэу Атамрэ Ашмэзэрэ. Яшхьэгъусэхэу Фатимэрэ Ритэрэ ягу-сэхэу яхатэхэр агъэбагъох, ялфыгъэхэри ялэпылэгъух. Ахэм афэдэу зыцIэ кIе-пIон плъэкIышIтхэр шапсыгъэ кIуаджэхэм адэсых.

ХЪУШТ Щэбан.

(Кызыклэлыкларэр бэдзэогум и 2-м кыдэлыкгэ номерым ит).

Гьатхэр зэрилэкляу чышъ-хашьом шыхушлэщтыг. Тхьамэфитлу горэклэ узэклэбэжымэ штыргуклым дыкь-псыкэу зэ-лылыгыгэ чыг кьутамэхэм тхьапэ уцышъо шэбабзэхэр кьатетэкьуагэ. Ежашьор зышъо кызырекляу хьугэгуэ уашьом шхьонтлэшъо дахэу кы-клэхьажьирэм нэр егьэгушлэ. Уц цына мэлэшлур кыпкыхэ кьодые нахь мышлэм, дуна-ир шлэхэу нэмыклэ шыпкэ кызырэхьужьыштыр нафэ. «Сыдэу тхьагуа гьатхэр» — Саидэ бэшлагэу гум имынэлэ-сэжэ гушлугьор кызырэкпы-рыхьажьирэм кляуа члэ кыри-тэу егупшысаг. Юфышлэ ужым зэресагэу унэм занкляу мыкля-жэу, кьэлэ паркым дэхьаг. Апэрэ кьэгагэжэу инэплэгуу кыридагэжэу ядэхьагэ моу зы уц лэзэгьу горэ ыгу кылу кытеклагэу фэдэу кышгагэ-хьуг. Охьтэ кыхьэм кыкляуц ыпкышъоли ыкуцлэ зылыгыгэ узыр зэкляу фэдэуи зэм кышлэшыг. Ау етлани лүдэнэ шыхьагэу фэдэу зылэхьэ-рэ гукьаор кытекложыг. Та-кыкь зауэлкэ узэклэбэжымэ нэмыкынэхэмкля дунаим хэплыхьэу езыгэжэжыгэ-гэу джы ерагэу ылакьохэр зэблихьэзэ кьэжэжыг...

Зэгорэм шлу плэгууштыгэ нэбгырэр гум идзыжыгуай. Ар уимыгусэжэ зышыхьугэ такыкым цылэныгэр зэрэ-щытэу кьэуцугэ кыпшлэшы. Гур такыр пчягэу зэхэтэ-кьуш, сапэм фэдэу жьым хе-лэсэжы. Жыкьэжэгу пэпчэ узэу клоцим кышызэпэджэ-жы. Кышшышлэгуу ушхьагэу фэхьугэу Саидэ бэрэ егуп-шысэщтыгэ. Мурат нэмыклэ цы-лэныгэ илэ зэрэхьугэр ышхьэ кыригэжэу ымылэкляу, зэ-закь дэгущыланэу хьугагэмэ рилоштыгэжэр зэкля ыгукля зэригэзафэзэ, машинэу кьа-чээрэр ыльэгьугэп. Ошлэ-дэ-мышлэ огуу инэу зыхишлагэу пшэгэу пцлагэу хэфагэу фэдэу, иакьыл шигэуагэ... «Саид, а сипшэшэ цыкы, сызэхэоха?»

Ным ымакэ чыжэу кылу-кырым фэдэу лфыгэу ытхьа-кляу кылуагэ. Дунаим тет мэкьэмэ анэх лэшлур шылэ-ныгэр ыгу кышгыгуушжыгэ, зэгорэм гэшлэ кьопскля цы-лэныгэм езыпхыгэу кляуа члэу кыклялагэу Саидэ ынаплэхэр кыригэлэтыгэжэ.

— Мам, мам, — джыри зы-горэ кылонэу зэрэфаер кьа-плэу Саидэ ылулэхэр хьубла-лэщтыгэжэ, ау, кьарыу имы-жэу, ным фицэиэгэ лэр кье-фэхьыжыг.

Мирэ ыгу ихьыкырэр пхьум ригэлэжэу нэу фэмыеу, ылэ-гушъо стыр ынэгу кляуытагэ, нэпсэу кьыдэхэжэу чыир ратхьыжэу, ерагэу рифыжы-хи, лфыгэу ылэхьуамбэ пэпчэ псынклэу ябэу.

— Упсаумэ ары, упсаумэ ары, сипшэшэ лэшлэ, упса-умэ ары...

— Тян...

Хульфыгэ макэу ыкыбкля кышшылугэр имэхульагэр арэу зиер кышлэшыгэу Мирэ кьэтхытыг. Зыкы лэхэхьа-гэу штыгыгэп, ау джы ащ пкля илэжыгэп, «еплэ епшлэ-гэм!» рило шлоигьу, губжыгэу

кызызэплэжыг, нэмыклэ шыпкэу штыгэу кыльэгьуг.

— А нынэ, тэ зыр ары мыщ илэу, зыгорэм улэхьумэ...

— Ары, тьан, сылэхьэу, шьо-ры сызлыхьурэр, сыолэу укьысэдэлунэу, — клалэр хэ-пшыкляу гумэжыгэ.

— Сэры а машинэм исы-гэр... — Ээ?! — Мирэ зэм машлор кыыхыгэ, ау клалэм зи зэримылажэр ыгу кьэжы-жыг. — Мары сыкычлэжыг, моу коридорым кышчысаж. — Аслэан сэ сцлэр, — клалэм пхэнтлэжыг штыхэмкля лэ ышлэ, кыпидзэжыгэ, — кьэтлыс, тьан, сыкыбдэгущыгэ шлоигьу.

— Бэрэ сышысэшэуштыгэ, нынэ, сэшлэ зэрэуимылажэр, зыкы тыодэонэуи, удгэпшы-нэнэуи зыдгэхьазырырэр. —

лыхьэщтыг. Саидэ зэкля зэхихьыгэ, ау ынаплэхэр кы-зэтырихьанэу кьарыу имылу, макляу ышхьэ ыгэсысыг.

— А си Тхьэ лэпл, сил-фыгэу лэшлэ... — Мирэ джаш нахь фэмылэкыжэу кышчы-ути, гыныр кыхидзаг. Фэбэ-гэжэу тлэжы нахь зыхэмы-лэжы пхьум ылэхэм, ынэгущэ, пкына-лынэу хэлхэм зэклями ябэузэ лупчэпчэщтыгэ...

Мэфиблым кыкляу Саидэ ыпсэ уашьомрэ чыгумрэ азы-фагу итыг. Загорэ зыкыш-лэти, иакыли изэхэшыкы псы чэбзагэу фэдэхэу, янэ кышчыгушлэу, рэзэныгэр зыкыз ынэхэр кытыригэлэ-дагэхэу бэрэ кьеплыштыг. Загорэ зыдэхьыгэ кыгу-рымылу, цыфэу ыльэгьухэ-

чылэтэгэу гуапэу кызыдахы-гэр зэрэзыхишлэрэр кыхэ-щэу, бзылфыгэу ныбжыкля ижыкьагэ нахь кьэпсынклаг. Мирэ клэзэу чылым ыуытыгэу пхьум лыплэщтыг. «А си-нан, — Саидэ ынаплэхэр кы-зэтырихьы, янэ ыдэхьэу зыкы-гэзаг, етланэ ылэхьомбэ псы-го кылэти кылуагэ, — моу ташхьагэ итым сиштэжынкля жылуу еломэ сшлэрэп...»

Мирэ зыдэхьысым шысэу ынэпсхэр кьэтэкьохыгэжэ.

— Ары, силэшлэ цыкы, ары. Сыпфэраз си Тхьэ лэпл, сып-фэраз...

Мафэ кьэс Саидэ шылэны-гэм ибзэпс псыгэу джыри нахь пытэу ыуытыштыг. Ишхьэ-гусэ игущылэхэм ауж а та-кыкь зауэлэу клочлэгуу зы-

хэр пшэагэу фэдэу, псынклэу кышхьащилэсэхэи, джаш фэдэуи шхьащыкыжыгэжэ, ыгуи инэплэжэуи джы зэп-кыгэагэжэр бзылфыгэу пшэ хэлэуи арыгэ. Непэ фэдэу ар благуу зыкы ыльэгьугэп, зэрэрэу рыхыгэр зыдэхьэжы-ти, зыгорэуштыгэу ишлугэу уна-гэу ригэжыкышлэ шлоигьуаг. Ау шхьац лужьор кызытэкьо-кыгэу нэгэ дахэу джы кыльэ-гугэу ыгу зэхилэхьагэу, гушлэу ыгэхьазырыгэжэри шыгупшэжыгэжэу штыг. Ашыгэу Саидэ джыри ышлэ-щтыгэп а нэ гулэлитлэу кы-теплэызэжэу фэбэныгэу кьакихьирэм ишылэныгэу зэ-рэщытэу зэрэзэпырагэзэ-жыштыр...

Муратэ шулэжыгуу кыгэ-тыгэу гупсэфыныгы насы-пыгы хыгэагэжэп. Апэрэ плыр-стырыгэу зыуытыгэу зыдыригэжыгы, иунагэу зэри-гэжыгэу бэрэ егупсысэ-щтыгэ, ау ащ екурэ гьогур кыгэжыжы ыльэкыштыгэп. Саидэ ыгу ыгэжыжы, зэрэ-клэжыжыгэр ышлэу ыгэ-хьун, хэуконыгэу ышлыгэр кыфигэжэуу елэжэу, шу-лэжыгуу кьагэу джыри зэ кыфэблэжы анал илэным шыгуыг. Ау ыгу чагэр зы-шхэжы зыльэкыштыгэу Саидэ кыфэжыжыгэп. Илэс пчягэу зыфэжыжыгэу хульфыгэу фэжыжыгэу хульфыгэу фэжыжыгэу фэдэу кызырэкляу ышлыгэр кыфигэжэуу елэжэу...

Тхьэм зэрилэжыжы Са-идэ ылакьэу кытрагэууо-жыг. Джы зыфэдэу хульфы-гэу кыфэжыжыгэу пэе ащ кляуа члэу рыхылагэу зыфэ-жыгэу ежэу кьары ары зышлэрэ.

— А си Алахьтэлэ лэпл, уиунэ жьэу итыр сыдэуи лэшлэ, — сымэджэщ дэпкьэхэм ауж Саидэ кызырэкляу иунэ гупсэ джэнэт шыпкэу кы-шыхьыжыг.

— А нынэ, шхьаныгуп-чэу кыкляу, чылэагэу фэдэу, — Мирэ пхьум тегулыхьэу кьэгузэжыагэ. — Джыри уип-кына-лынэхэм пытагэу ахэ-лэп, жьы кызыоокыкля, сы-унэхьыжыг.

— Мам, — Саидэ янэ кы-кляуы, лэпл кыришэкляу, — сэхэу-плэоми, джыри фэдэу кляуа члэу сшлэгуу зызэхэ-сымылэжыгэу, умышын, джы зымы зырезгэууыжыштыг...

Саидэ изакьоу ным кыгэ-нэнэу фэжэу, ау ежыркля ар нахышлэу ыгэгууагэ. Мри кыгурылэщтыг ащ фэдиз кы-зэхьулэгуу лфыгэу игупшы-сэхэр тлэжы зэригэфэжыжы-хэ зэрэфаер, зэкьоныгэр за-гьыри лэзэгу, гэшлэ мыпсынклэ кызызынэжыгэу ным ари дэгэу дэдэу ышлэщтыгэ...

Саидэ шылэныгэу ихьалы-гуанэ икляу хэхьажы-ным гу кляуа члэу илэр зэкля рыхылагэ. Адэу кляу, укьэжы-фэжэу ны-тыхэри зыбгэты-лэжыжыжэу ыуж ошхыжы ыкы ошхэжы. Гоу шлу зыльэ-гэу шхьац ышлырэр, са-пэу зыхагэуэрэлэжыжэу кыхэхьыжы, утеутхыпкы-хьажы, узым цыцыгэу фи-шыгэжэу лэгушъокля зэхэ-щыжыжэу, кызырэтеон фаер икляу еогэжэжы...

ДЗЫБЭ Санянт.

(Джыри кыкляуыжыгэу).

Уигъашлэ сыктыхэжыгэ...

Рассказ

Мирэ етысэхыгэу кылуагэ. Зышъо пызыжыгэу хульфыгэу ныбжыкляу ыпашхьэ итым ыгу егьуг.

— Спэжыгэуи, уильфыгэу иуэ сштэщтыгэу, ау сыда сыз-фэамалы сэ? Мары сэ сфэ-лэжыштыг, джыри зыгорэ шьуишкылагэ зыхьукля, мы те-лефон номерымкля сыкэжы-гэуштыг, — Аслэан ахьэ зэ-теуплэжыгэу лужьор бзылфы-гэу кыкляуыжыжэу ежэагэ, ау Мирэ стыр горэм телэбагэу фэдэу ылэ лупхьотыг.

— А сиклэ цыкы, Ала-хьэм пэе губгэуи хэсэмыгэжэ, зэкля тил, зымы тыфэныкьоп. Тхьауегэпсэу гуклягу кып-хафи укьызэрэжыжэуи, сэ сьчлэхьажыштыг палатэм, ори-кляжэ.

Мирэ зылокыжыгэу, Аслэан джыри такыкь зауэлэу шы-тыг. Бзылфыгэу ныбжыкляу фэжэу хыльэхэр зытешагэу хульфыгэу сшлэу шытми зэригэ-лэжыгэу пытэу тыриуытагэ...

Саидэ насып горэ илэу кы-члэжыштыг, кьупшхьэ кьу-тагэу илагэу, ыпсэ ежыгэу шломыбылэжыгэу зэрэхьугэу клочладжэ ышлыгэуи, огуу зэригэжыжэу зэхигэфэжы-пагэ. Цыфым ыгу кьыдемылэжэ зыхьукля, анэхэ уз макляри аджал фэхьун ыльэкыштыг. Джыри Саидэ ыпсэ пшэ фыжы-хэм адэжыкляу зыкыгэзэжы-гэуи. Ау Алахьтэлэ нэмыклэ шыпкэу игьашлэ зэригэ-фагэу кычлэжыг.

Мафэ горэм шхьаныгупчэу лухьэ лужьоу зэфагэжыжэу нэдэплэжыгэу бгэуу илэу тыгэу лэпс псыгэр чэтэлэжыгэу фэдэу кыдэлэжыгэу, Саидэ ынэ-гу шыпкэу кытеууагэ. Мэфе пчягэуи наплэу кызытэмыкы-гэуи макляу кьэхьулэблэ-гэуи. Мирэ гулэжыгэу лухьор джы-ри нахь зэфишэнэу лэбагэу кьодыеу, Саидэ ымакэу кызы-хыжыг.

— Ох гущ, сыдэуи тхьагуа фабер...

Мирэ ишты игушлэуи зэхэ-хэу пхьум зышхьащыжыгэу, нэгущыжэу иуагэжэуи лэ ащи-фэзэ, макляу кьеджагэ.

— А си Саид, сызэхэоха? Ныр гулэу лфыгэуи луп-

рэри кымышлэжыжэу, нэпсыр зыкыз ынэхьугэр клэзэхэу дунаим кыхэплэжыжыгэу. Ыпкына-лынэхэм фэжыжышхо атэжыжыгэу, фыкьогэжышхо зилагэу ыгу цыкы, джыри огушхо илэу фэдэу зэхэжы-гэуи. Ау цыфым ыпсэ кьэзытырэри ызыжыжыжыгэу Тхьэ закьор ары, Тхьэр ары Саидэ имафэхэр дунаим джыри шымыжыжыжыгэу зылытагэуи...

Пчэжыжыгэуи кыкляуагэу тыгэр плыр-жэуэрэу кьалэм шхьащытыг.

— Е-о-ой, уашьом джыри зы ошлэуштыгэу, фабер ты-зэгуегэуи, — Мирэ лаби Са-идэ тэхьогэуи пшэжыжыгэуи тлэжы кытыриштыгэуи. — Зэзакьэ укьэплэжыжыгэуи, сипшэшэуи цыкы... Мы пкышъо дьыгэуи гущы сыдигэуи фабер кызкля-хьажыштыг.

Ныр пхьум ылэ чылэуи лэ шы-фэзэу дэгущыштыгэу. Мирэ джыри ышлэщтыгэуи такыкь зауэлэуи кляуа члэуи дунаим те-тым анэхэуи инэу шылэныгэуи мыжыгэуи кыкляуа члэуи псынажыжыгэуи фэдэу лфыгэуи ыпкына-лынэхэм кьазэрэжы-жыжыштыг.

Ошьогур зэлызылыгэуи тыгэр ошлэ-дэмышлэуи кьыте-чохьогэуи пшэушлэжыгэуи ады-рыгэуи. Пчыкляуи жьынчэу кы-зэпэжыжыжыгэуи ахэм кьахэлы-дыкыгэуи. Жыбгэжышхо сапэр ыгэжэжыжыгэуи, льягууи дэлэ-ешэу, губжыгэуи кыретэкьо-жыжыгэуи.

— Алахьэр зы, сыд дунэу кьутэжы кытэпшылэжыгэуи гу-щэр, — Мирэ лупчэпчэуи Саидэ иплэжыгэуи зыкляуи шхьа-ныгупчэуи ричлэжыжыгэуи лэбагэуи.

— Мам, фэмышлэ шхьаны-гупчэуи, жьы фалэуи сэлэуи...

Ащ фэдизуи мэфе пчягэуи апэ-рэу зэхэжыжыгэуи ным ыгу кыпымэжыжыгэуи кызыжыжы-хьагэуи. Ардэдэуи, сымэджэуи илэуи кызыжыжыгэуи фэдэуи, жыбгэуи шхьаныгупчэуи луб-гукыгэуи кыбыжы Саидэ ынэгущы кырыжыгэуи. Ошхыгэуи жьыжэуи ащ кыхэжыжыжыгэуи

фэмыжыжыгэуи зыгэуи зэрэрэу кы-рихыгэуи хыльэуи зэкляжыжы-щтыгэуи, ау тлэжы-тлэжыгэуи хэ-жыжыжыжыгэуи. Икляуи кьэуи хульфыгэуи хульфыгэуи инэуи луплэуи, ишхыпэуи шьабэуи, инэплэжыгэуи гупсэуи, ылаплэуи лэжыжыжыгэуи кьыным фэдэуи, ерагэуи ыпсэуи хитхьыжыжыгэуи гэжэуи. Загорэуи, Муратэуи кы-фигэжыжыжыгэуи кляуи ошлэуи, гугэплэжыгэуи зыфэжыжыжыгэуи гэжэуи, ау ышэжыжыгэуи хульфыгэуи уасэуи илагэуи бацэщтыгэуи...

Аслэан гьогур тетэу Саидэ кызырэнэхьагэуи ыкыи бэжэуи нахьышлэуи кызырэхьыжыгэуи зешлэуи, имынэлэуи гушлэуи гэшлэ-гэуи горэм зэлыжыжыгэуи. Те-лефоньыри члэуи, машинэм кы-ригэжыжыжыгэуи, кьалэм клорэуи гьогур кытэжыжыгэуи. Ымы-шлэуи бзылфыгэуи ыпсэуи кьэ-жыжыжыгэуи зэрэпэжыжыгэуи идунай ыгэжыжыгэуи хэтыгэуи хульфыгэуи итыгэуи икляуи кыкыжыжыгэуи. Апэрэуи кьэжыжыгэуи шлэуи дэжэуи кыгэуи, анэхэуи лэра-мышхоуи алыгэуи кышэжыгэуи.

Сымэджэуи коридор шлэ-жыжыгэуи ипчэуи зэлуушлэуи гэжэуи азыфагуи жьыжыжыгэуи макляуи тетым зэрэрэу Саидэуи кьэ-жыжыжыгэуи, Мирэуи палатэм ипчэуи ричлэжыгэуи. Пхьум дэгущы-шлэуи клэжыжыгэуи, Саидэуи кызыжыжыжыгэуи нэплэжыжыгэуи кышлыгэуи иушхьагэуи ымы-шлэуи ныр кызызэплэжыжыгэуи, сабыи гушлугэуи зыгэуи кы-кляуи кыкляуи Аслэануи кьэжы-жыжыгэуи лэрамышхор зэрэжыжыгэуи пчэжыжыгэуи тетэуи ыльэгьугэуи. Саидэуи нэжэуи «хэжыжыгэуи?» кы-ригэжыжыгэуи янэуи кьеплыжыгэуи, ауи адрэм бзылфыжыгэуи инэплэжыгэуи апэуи кыуыжыгэуи ыкыи ыпэжэуи кылыжыжыгэуи, кылуагэуи:

— Сэуи Аслэан, кыкляуи шлэжыжыжыгэуи?

Саидэуи хульфыжыгэуи гохьыри апэрэуи зэрилэжыжыгэуи кыхэ-щэуи ышхьэуи ыгэжыжыгэуи:

— Зыгорэм кыкляуи кыкляуи кляуи энэгэжыгэуи.

— Хьау, сипшэшэуи, зымы ухыгэжыжыгэуи, — Мирэуи кьа-хэжыжыгэуи, — нэуасэуи зыфэжыгэуи, марыи мазынауи учлэжыжыгэуи, ауи игунахэуи сыфаеуи, мэфеуи пчягэуи хульфыжыгэуи сымэджэжыгэуи лут.

Аслэан Саидэуи янэуи игущыгэуи

ТИСПЕКТАКЛЭХЭР

орэдхэр тиартистхэм кьалох. Даур Людмилэ шыуашэхэр ыгъэхъазырыгъэх. Сихъу Рэмэзанэ сурэтхэм лоф адишлагъ. Дэгъум гунэ илэпышъ, спектаклэр нахъ зэрэдгъэкларэклэщтым тыпыль.

Еплъыклэхэр

— Нахъышлум тыфэклоним фэшл ащ фэдэ спектаклэхэри тищыклагъэх, — зэдэгущылэгъур лъегъэклуатэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэ ирежиссер шъхалэу, Урысыемрэ Адыгеимрэ янароднэ артистэу Куркэнэ Муратэ. — Килэцыкълухэр, зыныбжъ хэклотагъэхэр, лэнэтлэ инхэм алуэхэр спектаклэм еп-

тапэкли жъугъэгущлонхэу шъуфэтэлэ.

— Тхъауегъэпсэу. «Къошыныжъым» хэлэжъэрэ артистхэр олъэгъух, аужырэ уплъэкълухэр ашых.

Режиссерхэм, артистхэм язэдэгущылэгъу тигуапэу тыхэлэжъагъ. А рольхэр къэзышыхэрэ артистхэр: Джолэкъо Рэщид, Хьэлэштэ Саньет, Болэкъо Адам, Ахьмэт Артур, Ордэн Фатим, Даур Жан, Нэхэе Мэрджанэт. Къошыныр сценэм кыщызыгъэгущылэрэ артисткэу Джымэ Заремэ икъашъохэмки, иорэдхэмки спектаклэм пытэу хэуцуагъ.

Ордэн Фатимэ, Даур Жанэ, Нэхэе Мэрджанэт кызэрэталуагъэу, спектаклэр ашлогъэшлэгъон. Ящыгъынхэр къяклух, клэракъэу зэрэфэпагъэхэм ядэхэгъэ хегъахъо. Нэгущлох, лупклэу мэгущылэх. «Шъузабэхэм», «Дэхэбаринэ ихъа-клэщ», «Тыкъэсыжыгъ» зыфилорэ спектаклэхэм, нэмыклэхэм зэрэхэлэжъагъэхэр зэтэгъапшэх. Роль зэфэшъхъафхэр кызэрэшыхэрэм ятворчествэ нахъ егъэбаи.

— Шысэ зытетхын тлъэкълушт артист дэгъухэм Лъэпкъ теат-

«Къошыныжъыр» щылэныгъэм «кыщэгущылэ»

— Илъэситлу фэдиэзэ спектаклэм игъэхъазырын тыпыльыгъ, — кытилуагъ Хъакъуй Аслъан. — Адыгэ пшысэхэм атыхыгъэ спектаклэхэр Лъэпкъ театрем ищыклагъэх. Аужырэ илъэсхэм ащ фэдэу дгъэуцугъэр маклэ.

— Бэгъ Нурбий «Къошыныжъыр» зитхыгъэр бэшлагъэ. Непэрэ щылаклэм спектаклэр епхыгъэу зэрэжъугъэуцурэм укытегущылэ тшлонигъу.

— Сэмэркъэу зыхэлъ пшысэм плуныгъэ мэхъанэ илэу тэлытэ. Унагъом ихъакъу-шыкълухэр сценэм «кыщытэгъэгущылэх». Дэгъур дэим теклон зерилъэкълэр кыхэтэгъэщы.

— Унагъом изэфыщытыклэхэм, сатыум пылэхэм, спектаклэр фэдэ афэхъуштэу, акъыл хахыштэу олъытэба?

— Пшысэхэр клэлэцыкълухэм нахъыбэрэмклэ афэгъэхыгъэх. Арэу щытми, Н. Бэгъым гупшысэу щыпхырищырэр кызыдэплъытэклэ, спектаклэр жъы мыхъуштхэм зэрэащыщым псынклэу уналэ теодзэ.

— «Сэ егъашлэм сыклэ-угъоякълу, о утыгъуакълу», — ело ролыр артистым кышышызэ.

— Непэрэ щылаклэм укытегущылэзэ, ащ фэдэ еплъыклэхэр зилэхэм уалоклэ. Спектаклэр псэ зыпыт лофшлагъэу сэлъытэ. Къошыныжъым шъоур ралъхъэ. Шъоур

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцлэклэ щытым спектаклэу «Къошыныжъыр» шлэхэу кыщагъэлъэгъошт. Тхаклоу, Адыгеим культурэмклэ изаслуженнэ лофышлэу Бэгъ Нурбий ипшысэ техыгъэ спектаклэр непэрэ щылэклэ-псэуклэм дештэ. Къалмыкым изаслуженнэ артистэу, Адыгеим искусствэхэмклэ изаслуженнэ лофышлэхъоу, режиссерэу Хъакъуй Аслъан спектаклэр ыгъэуцугъ. Сценарием игъэхъазырынклэ Бэгъ Нурбий ыпхъоу Сусанэ театрем лэпылэгъу кыфэхъугъ.

лэшу, ау зэкълэми афיקъуштымэ зыми ышлэрэп.

— Орэдхэр артистхэм дахэу кьалох. Щыгъынхэр гум рехых. Сурэтэу агъэфедэхэрэм узылэпащэ...

— Барцо Руслъан ыусыгъэ

лъыхэ зыхъуклэ, акъылэгъу зэфэхъунхэмклэ амалышлэхэр кызэдагъотыштых.

— Культурэм и Илъэс макло. Спектаклэхэмклэ цыфхэр

рэм лоф шашлэ. Ащ мэхъэнэ ин етэты, — кытилуагъ Ордэн Фатимэ.

Ордэныр роль шъхалэхэр къэзышлырэ артистхэм ащыщ. Мэкъэ дахэклэ орэд кьело, ролыклэхэм яжэ. Нэмыкл артистхэми узэращытхъун щыл.

Бэдзэогъум и 4-м къагъэлъэгъошт

Спектаклэу «Къошыныжъыр» бэдзэогъум и 4-м мафэм сыхъатыр 12-м республикэм и Лъэпкъ театрэ апэрэу кыщагъэлъэгъошт. Искусствэр зикласэхэр зэхэщаклохэм рагъэблагъэх спектаклэм, ыпклэ лъамытэу епллынхэ алъэкълушт.

Сурэтхэр спектаклэр агъэхъа-зырзэ кытырахыгъэх.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

«Адыифым» иапэрэ мафэхэр

Мыекъопэ бзыльфыгъэ гандбол командэу «Адыифым» 2014 — 2015-рэ илъэс зэнэкъокъум зыфигъэхъазырынэу ыублагъ. Спортсменкэхэр атлетикэ псынклэм, нэмыкл спорт лъэпкъхэм апылтых. Мыекъуапэ изыгъэпсэфыплэ парк егъэджен зэлуклэгъухэр щызэхэщэх.

«Адыифым» ипашэу Цэй Аслъанчэрые кызэрэтилиагъэу, тренер шъхалэу лоф зышлэщтыгъэ Владимир Серкашынэ илэнатлэ лукълыхыгъ. Ащ ычылплэ ихъащыр шлэхэу агъэнэфэщт. Тигандбол командэ суперлигэм щешлэщт, ауж кынэрэмэ къахэкълыхын имурад.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзышлагъэр ыкли кыдэзыгъэклырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ лофхэмклэ, лэклэб кьэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкыгъэхэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли кьэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зыдэщылэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхалэм иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-пшгъэдэкълэжъ зыхъырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын лофхэмклэ, телерадиокъэтынхэмклэ ыкли зэлы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темуыр-Кавказ чылплэ гъэлары-шлал, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутирэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкълэмкли пчъагъэр
4046
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2454

Хэутыным узыщылэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщылэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхалэр
Дэрбэ Тимур

Редактор
шъхалэм иапэрэ гуадзэр
Мэшлэжъо Саид

Редактор
шъхалэм игуадзэр —
пшгъэдэкълэжъ зыхъырэ секретарыр
Хъурмэ Хъусен